

Crna Gora
GLAVNI GRAD
GRADONAČELNIK
Broj: 01-018/22- 1652/1
Podgorica, 25. februar 2022. godine

Crna Gora
Pisarnica - Glavni grad - Podgorica

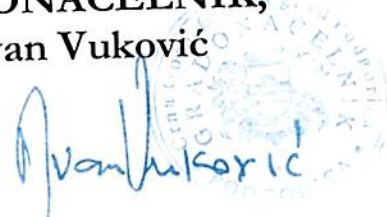
Primljeno: 02.03.22				
Org. jed.	Uč. - sa trak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
02	016	22	90	

SKUPŠTINA GLAVNOG GRADA
PODGORICA

Na osnovu člana 58 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni list CG“, br. 2/18, 34/19 i 38/20) i člana 100 stav 1 tačka 2 Statuta Glavnog grada („Službeni list CG - Opštinski propisi“, br. 8/19 i 20/21), podnosim **Prijedlog odluke o proglašenju Spomenika prirode “Park šuma Gorica”**.

Za predstavnika predlagača prilikom razmatranja Prijedloga u Skupštini Glavnog grada i njenim radnim tijelima, određen je **Miljan Barović**, sekretar Sekretarijata za planiranje prostora i održivi razvoj i **mr Sonja Kralj**, samostalna savjetnica I u Agenciji za zaštitu životne sredine.

GRADONAČELNIK,
dr Ivan Vuković

Na osnovu člana 34 stav 3 Zakona o zaštiti prirode („Službeni list CG“, br. 54/16 i 18/19) i člana 54 stav 1 tačka 10 Statuta Glavnog grada Podgorica („Službeni list CG - opštinski propisi“, br. 08/19 i 20/21), po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma broj ___ od ___ i prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede broj ___ od ___ i Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta broj ___ od ___, Skupština Glavnog grada Podgorica na sjednici održanoj dana _____, donijela je

ODLUKU

o proglašenju Spomenika prirode „Park šuma Gorica“

Opšte odredbe

Član 1

Ovom Odlukom se Park šuma Gorica, koja se nalazi na teritoriji Glavnog grada Podgorica, proglašava zaštićenim područjem pod nazivom Spomenik prirode „Park šuma Gorica“ (u daljem tekstu: Spomenik prirode). Spomenik prirode razvrstava se u zaštićeno područje kategorije V.

Granice

Član 2

Brdo Gorica nalazi se na sjeveroistočnom dijelu teritorije Podgorice, na udaljenosti od 600 m od centralnog gradskog trga.

Ukupna površina Spomenika prirode iznosi 105 ha i obuhvata katastarske parcele upisane u katastarsku opštinu Podgorica II.

Opis granica, zaštitne zone i spisak katastarskih parcela zaštićenog područja po zonama zaštite, kao i grafički prikaz granica zaštićenog područja i zona zaštite, dati su u Prilogu 1 koji je sastavni dio ove Odluke.

Ukupna dužina granice Spomenika prirode iznosi približno 5,3 km.

Opis osnovnih vrijednosti

Član 3

Brdo Gorica je zaostali Hum u Podgoričko-Skadarskoj ravnici, nadmorske visine od 130 m, ispod koga je posle Crnogorsko-Turskih ratova nastala Mirkova varoš, kasnije nazvana Podgorica.

Ime grada je vezano za ovo brdo, koje danas predstavlja najpopularnije gradsko izletišta, sa šetačkim i biciklističkim stazama. Osim naselja Nova

varoš, brdo Goricu okružuju i naselja Masline na istoku i Zagorič na sjeveru, čiji toponim je takode vezan za brdo Gorica.

Osnovni razlozi i karakteristike zbog kojih se područje Park šume Gorica stavlja pod zaštitu su:

- 1) Brdo Gorica identifikovano je kao potencijalno značajno područje za gljive shodno primjeni međunarodnih kriterijuma - IFAs (Important Fungus Areas). Na ovom području identifikovano je ukupno 160 vrsta gljiva iz razdjela *Ascomycota* i *Basidiomycota*, od kojih je 13 vrsta značajno sa aspekta zaštite, u smislu ugroženosti ili značaja na globalnom/evropskom ili nacionalnom nivou: *Astraeus hygrometricus*, *Ditiola radicata*, *Geastrum fimbriatum*, *Geastrum nanum*, *Geastrum triplex*, *Hygrocybe spadicea*, *Hygrophorus olivaceoalbus*, *Omphalotus olearius*, *Pleurotus eryngii*, *Pseudoboubovia benkertii*, *Suillus mediterraneensis*, *Sarcosphaera coronaria* i *Tulostoma brumale*. Od ovih vrsta, *Hygrocybe spadicea* i *Sarcosphaera coronaria* su značajne na globalnom i evropskom nivou, a *Pseudoboubovia benkertii* je opisana na osnovu materijala koji je sakupljen upravo na brdu Gorica. Ostale vrste su značajne sa nacionalnog aspekta.
- 2) Na području brda Gorica registrovana je 51 vrsta mahovina: 5 jetrenjača i 46 pravih mahovina. Podaci o ovoj grupi organizama ukazuju da Gorica predstavlja veoma zanimljiv i briološki važan prostor, sa značajnim diverzitetom vrsta, jer je na njemu evidentirana polovina poznatih vrsta koje su registrovane na području Podgorice. Na Gorici rastu 3 vrste koje u Crvenoj listi mahovina Crne Gore imaju status ugroženih vrsta: *Calliergonella lindbergii* i *Fabronia pusilla* smatraju se vrstama sa nedovoljno podataka, a *Plagiobryum zieri* kao vrsta sa malim rizikom da bude ugrožena. Pored toga, Gorica predstavlja jedini poznati lokalitet u Crnoj Gori za jetrenjaču *Frullani jackii*, koja se u Crvenoj listi mahovina Evrope tretira kao ranjiva vrsta, kao i za pravu mahovinu *Bryum funckii* sa istim statusom, te za vrstu *Bryum intermedium* sa statusom vrste sa nedovoljno podataka.
- 3) Brdo Goricu karakteriše prisustvo preko 400 vrsta vaskularnih biljaka, svrstanih u tri razdjela – Polypodiophyta (paprati), Pinophyta (golosjemenjače) i Magnoliophyta (skrivenosjemenjače), koji predstavlja najbrojniji razdio sa 395 vrsta.
- 4) Na ovom prostoru evidentirano je prisustvo endemičnih biljnih taksona Balkana: *Asperula scutellaris*, *Campanula austroadriatica*, *Chaerophyllum coloratum*, *Crocus dalmaticus*, *Genista sericea*, *Micromeria parviflora*, *Rhamnus orbiculatus*, *Romulea linaresii* subsp. *graeca*, *Sideritis romana* subsp. *puprupea*, *Seseli tommasini*, *Sternbergia colchiciflora* subsp. *dalmatica*, *Trifolium dalmaticum*, *Vincetoxicum huteri*, te subendemičnih vrsta (prisustvo na Balkanu sa disjunkcijom u još jednoj državi izvan Balkana): *Edraianthus tenuifolius*, *Petrorhagia obcordata* i dr.
- 5) Na Gorici su prisutne sljedeće biljne vrste, zaštićene nacionalnim zakonodavstvom: *Colchicum hungaricum*, *Cyclamen hederifolium*, *Galanthus nivalis*, *Hermodactylus tuberosus*, *Ophrys scolopax* subsp. *cornuta*, *Orchis morio*, *Orchis papilionacea*, *Prunus webbii*, *Romulea*

linaresii subsp. *graeca*, *Serapias vomeracea*, *Spiranthes spiralis*, *Sternbergia colchiciflora* i *Vincetoxicum huteri*.

- 6) Na području brda Gorica dominantna je šuma alepskog bora - *Pinus halepensis* i čempresa - *Cupressus sempervirens* vještačkog porijekla nastala u periodu nakon 50-tih godina prošlog vijeka i kontinuiranim dopunjavanjem i do današnjih dana. Značajno je prisustvo makedonskog hrasta - *Quercus trojana*, vrste koja na području Podgorice ima smanjen areal.
- 7) Na samom vrhu brda nalazi se površina sa dominacijom bora pinjola čija stabla imaju veliku dendrološku vrijednost i predstavljaju reprezentativne primjerke, jedinstvene na području Glavnog grada.
- 8) Na brdu Gorica evidentirano je 14 vrsta puževa (pet vrsta puževa golaća i devet vrsta puževa sa ljuštrom) iz 13 rodova odnosno 12 familija, uključujući vrstu *Limax wohlberedti* (Wohlberedtov balavac) koja je zaštićena nacionalnim zakonodavstvom.
- 9) U okviru 80 vrsta beskičmenjaka, registrovano je 12 vrsta paukova (Aranea) i 68 vrsta insekata (Insecta), od čega 38 vrsta leptira (Lepidoptera), 10 vrsta tvrdokrilaca (Coleoptera), 13 vrsta pravokrilaca (Orthoptera), 2 vrste bogomoljki (Mantodea) i 5 vrsta opnokrilaca (Hymenoptera). Četiri vrste - *Papilio machaon*, *Iphiclides podalirius*, *Cerambyx cerdo* i *Oryctes nasicornis* su zaštićene nacionalnim zakonodavstvom. Tri vrste - *Euphydrias aurinia*, *Euplagia quadripunctaria* i *Cerambyx cerdo* nalaze se na Aneksu II, a jedna vrsta - *Cerambyx cerdo* i na Aneksu IV EU Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore. Takođe su evidentirane endemske vrste - *Ephippiger discoidalis*, endem Balkana i *Eupholidoptera chabrieri*, endem Mediterana.
- 10) Na Gorici su evidentirane dvije vrste bezrepnih vodozemaca - *Bufo bufo* i *Bufo viridis*, koje su zaštićene nacionalnim zakonodavstvom. U pitanju su vrste žaba koje su najviše prilagodene na aridne spoljašnje uslove i samo u doba parenja zalaze u vodu.
- 11) Od 14 registrovanih vrsta gmizavaca, 10 je zaštićeno nacionalnim zakonodavstvom. Kraški gušter - *Podarcis melisellensis* i primorski smuk - *Hierophis gemonensis* su endemiti Balkanskog poluostrva. Šumska kornjača - *Testudo hermanni* i prugasti smuk - *Elaphe quatuorelineata*, imaju status gotovo ugroženih vrsta prema IUCN (International Union for Nature Conservation - Međunarodna unija za očuvanje prirode) listi i nalaze se na Aneksu II EU Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore.
- 12) U ornitofauni brda Gorica je ukupno registrovano 218 vrsta, od čega 77 vrsta pripada pravim stanovnicima ptičjeg svijeta Gorice u smislu da se na ovom području nalaze stalno ili za vrijeme gniježdenja, zimovanja ili seobe. Od navedenog broja, 72 vrste su zaštićene nacionalnim zakonodavstvom.
- 13) Na području brda Gorica registrovane su 3 vrste slijepih miševa koje su ujedno i jedine zabilježene vrste sisara na ovom području i sve su zaštićene nacionalnim zakonodavstvom.

- 14) U skladu sa standardima Evropske Unije odnosno Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore, na Gorici su identifikovana tri staništa od posebnog značaja:
- 62A0 - Istočno submediteranski suvi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*) (Natura 2000: 62A0 East sub-Mediterranean dry grasslands (*Scorzoneretalia villosae*), PAL.CLASS.: 34.75, EUNIS2007: E1.5),
 - 6220 * - Pseudostepe sa travama i jednogodišnjim biljkama klase *Thero-Brachypodietea* (Natura 2000: 6220 *Pseudo-steppe with grasses and annuals of the *Thero-Brachypodietea*, PAL.CLASS.: 34.5, 34.53, EUNIS2007: E1.3, E1.33),
 - 9540 – Mediteranske šume primorskih borova (Natura 2000: 9540 Mediterranean pine forests with endemic Mesogean pines, PAL.CLASS.: 42.8, 42.83, 42.84, EUNIS2007: G3.7, G3.73, G3.74).
- 15) Na području Gorice nalaze se dva kulturna dobra: Spomen-grobnica palih heroja, koja predstavlja arhitektonsko djelo i memorijalni objekat i crkva Svetog Đorda, koja predstavlja arhitektonsko djelo i sakralni objekat.

Zaštita i razvoj

Član 4

Područje Park šume Gorica proglašava se Spomenikom prirode u cilju:

- 1) Sprovođenja adekvatnih mjera zaštite i održivog korišćenja bioloških resursa;
 - 2) Očuvanja i unapređivanja biološke (genetičke, specijske i ekosistemske) raznovrsnosti posebno prepoznatih endemičnih i reliktnih vrsta i njihovih staništa;
 - 3) Očuvanja prirodnih svojstava svih segmenata životne sredine;
 - 4) Sprječavanja štetnih aktivnosti koje mogu ugroziti posebne ili značajne komponente biodiverziteta;
 - 5) Obnove, zaštite i unapređivanja narušenih prirodnih staništa i održavanja populacija divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva u povoljnom statusu;
 - 6) Uspostavljanja sistema praćenja stanja prirode.
- Razvoj Spomenika prirode zasnivaće se na:
- 1) usklađivanju ljudskih aktivnosti, ekonomskih i društvenih razvojnih planova, programa i projekata sa definisanim stepenom zaštite, te planovima i programima upravljanja Spomenikom prirode i
 - 2) održivom odnosno racionalnom korišćenju prirodnih vrijednosti i resursa radi njihovog trajnog očuvanja.

Zone zaštite

Član 5

U okviru Spomenika prirode određuju se dvije zone zaštite – zona zaštite II i zona zaštite III i zaštitni pojas.

Zona zaštite II – aktivna zaštita, obuhvata šumu alepskog bora (*Pinus halepensis* Miller) i čempresa (*Cupressus sempervirens* L.) sa izuzetnim primjercima bora pinjola (*Pinus pinea* L.) i makedonskog hrasta (*Quercus trojana* Webb), kao i obodni dio brda Gorica, blago nagnute platoe koji izgrađuju uniformno sušne travnate zajednice, travnata staništa. Ova zona je definisana Natura staništima 9540 – mediteranske šume termofilnih borova, 62A0 - Istočno submediteranski suvi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*) i 6220 - Pseudostepe sa travama i jednogodišnjim biljkama klase *Thero-Brachypodietea*.

Cilj aktivne zaštite (zona zaštite II) podrazumijeva moguće intervencije u cilju restauracije, revitalizacije i ukupnog unapređenja stanja zaštićenog prirodnog dobra, kontrolisano korišćenje prirodnih resursa, bez posljedica po primarne vrijednosti staništa, populacija i ekosistema. U zoni zaštite II dozvoljeno je sprovoditi sanitarno-higijenske uzgojne mjere koje doprinose unapređenju prostora. Mjere njege i zaštite šuma u vidu prorednih i sanitarnih sječa sprovode se u skladu sa smjernicama za rekonstrukciju i uređenje Park šume Gorica datih u Studiji zaštite a koje bi trebalo da se nađu u Planu upravljanja zaštićenim dobrom.

Dozvoljene aktivnosti u zoni zaštite II su:

- kontrolisana naučna istraživanja i praćenje prirodnih procesa;
- markiranje staza i postavljanje infrastrukture za posjetioce;
- oblici rekreativnog turizma koji ne ugrožavaju vrijednosti zaštićenog dobra odnosno ove zone zaštite (rekreacija, pješaćenje i sl.);
- zaštitne, sanacione i druge neophodne mjere za potrebe zaštite područja;
- introdukcija autohtonih vrsta od strane ovlašćene institucije;
- rekultivacija devastiranih površina vršiti u skladu sa smjernicama za rekonstrukciju i uređenje park šume Gorica;
- sprovođenje odgovarajućih protivpožarnih mjera u skladu sa mjerama i preporukama za zaštitu od požara; održavanje kapilarnih protivpožarnih staza (staze za prilaz vatrogasnim kamionima);
- izvođenje radova na sanaciji i revitalizaciji degradiranog prostora, a na osnovu smjernicama za rekonstrukciju i uređenje park šume Gorica;

Zabranjene aktivnosti u zoni zaštite II su:

- uništavanje biljnih i životinjskih vrsta i vrsta gljiva kao i njihovih staništa;
- uznemiravanje, posebno u doba reproduktivnog ciklusa, određenih grupa životinja;
- bilo koji oblik komercijalne djelatnosti i eksploatacije prirodnih resursa koji remeti primarne vrijednosti prirodnih staništa, populacija, ekosistema, obilježja predjela i objekata geonasljeda;
- izgradnja trajnih i privremenih objekata,
- lov, osim u slučajevima zaštite divljih vrsta biljaka i životinja, sprovođenja uzgojnih i zaštitnih mjera, očuvanja prirodnih staništa i zaštite zdravlja i sigurnosti ljudi;
- naseljavanje alohtonih i invazivnih vrsta;

- sve druge aktivnosti u suprotnosti sa ciljevima uspostavljanja zone zaštite.

Zona zaštite III - održivo korišćenje, obuhvata prirodne vrijednosti izmijenjene ali ne u tolikoj mjeri da ugrožavaju funkcionisanje ustaljenih funkcionalno - ekoloških veza u prirodnom dobru i istoj pripadaju djelovi park šume na kojima se nalaze crkva Sv. Đorđa sa pripadajućim zemljištem, kompleks Spomenika-grobnice palih heroja i Mediteranskog vrta, Avanturistički park sa pratećim sadržajima, objekti komunalne infrastrukture sa okruženjem, sportski teren sa okruženjem i izgrađene asfaltne staze sa pojasom u širini od 2 m od krajnjih ivica staza, sa obje strane.

Zona zaštite III – održivo korišćenje odnosi se na zaštitu predjela, te zaštitu biodiverziteta i pejzažnih vrijednosti. Održivo korišćenje podrazumijeva selektivno i ograničeno korišćenje prirodnih resursa, intervencije u cilju restauracije, revitalizacije i ukupnog unaprjeđenja zaštićenog prirodnog dobra, uređenje objekata kulturno-istorijskog naslijeđa i tradicionalne arhitekture, unaprjeđenje infrastrukture usklađene sa potencijalima i kapacitetima zaštićenog prirodnog dobra, naročito u dijelu sportsko-rekreativnog i drugih oblika turizma.

Dozvoljene aktivnosti u zoni zaštite III su:

- revitalizacija postojećih sportsko rekreativnih sadržaja koja će biti uklopljena u ambijentalne vrijednosti područja, biti određene gabaritnosti i priključeni na komunalnu mrežu na osnovu posebnih projekta i programa koji su u skladu sa funkcijom zaštićenog područja;
- izgradnja novih sadržaja za sport, rekreaciju i sl., koji biološki i pejzažno ne ugrožavaju zaštićeno prirodno dobro, kao i rekonstrukcija postojeće infrastrukture za koju je neophodna tehnička dokumentacija izrađena u skladu sa mjerama i uslovima zaštite;
- rekonstrukcija i dogradnja postojećih objekata koji su isključivo u skladu sa funkcijom zaštićenog prostora a arhitektonsko oblikovanje ovih objekata mora u potpunosti biti prilagođeno postojećem ambijentu i pejzažu;
- rekonstrukcija kulturnih dobara po uslovima i mjerama zaštite koje propisuje nadležna uprava za zaštitu spomenika kulture i nadležni organ uprave iz oblasti zaštite prirode;
- oblici aktivnog turizma koji ne ugrožavaju vrijednosti parka odnosno ove zone zaštite (rekreacija, biciklizam i sl.);
- sprovođenje odgovarajućih mjera protiv požara u skladu sa mjerama i preporukama za zaštitu od požara;
- održavanje manifestacija sa edukativnim sadržajima, koji će podizati svijest građana a posebno djece o važnosti očuvanja prirode i upoznavanja sa rijetkim, endemičnim i zaštićenim vrstama gljiva, biljaka i životinja;
- izvođenje radova na sanaciji, rekonstrukciji i revitalizaciji degradiranog prostora, a na osnovu smjernicama za rekonstrukciju i uređenje park šume Gorica;

- postavljanje objekata i izbor djelatnosti (radnje i aktivnosti) u predmetnom zaštićenom prirodnom dobru mora biti u skladu sa utvrđenom namjenom i režimom njihovog korišćenja, kao i zakonom utvrđenim opštim mjerama zaštite i očuvanja prirode, uključujući mjere za zaštitu karaktera predmetnog zaštićenog prirodnog dobra, na njemu prisutnih ekosistema, staništa i vrsta;
- na zaštićenom prirodnom dobru mogu se postavljati javni privremeni toaleti koji ne zagađuju okruženje i isti će se redovno održavati.

Zabranjene aktivnosti u zoni zaštite III su:

- izgradnja građevinskih objekata (za stanovanje, turizam i pratećih/centralnih djelatnosti);
- deponovanje, skladištenje i odlaganje svih vrsta otpada i opasnih materija kao i viškova zemlje;
- unošenje invazivnih biljnih i životinjskih vrsta;
- unošenje alohtonih vrsta drveća koje po konceptu i estetskim kriterijumima ne odgovaraju datom prostoru;
- naseljavanje alohtonih vrsta životinja;
- paljenje i loženje vatre;
- upotreba pesticida, herbicida i drugih hemikalija.

U **zaštitnom pojasu** su dozvoljene sljedeće aktivnosti:

- izgradnja objekata u skladu sa važećom prostorno-planskom dokumentacijom uz primjenu uslova i smjernica zaštite prirode, kao i mjera za zaštitu životne sredine koje su vezane za prostorno-plansku i projektnu dokumentaciju, a sprovode se kroz postupke stateške procjene uticaja i procjene uticaja na životnu sredinu;
- rekonstrukcija kulturnih dobara po uslovima i mjerama zaštite koje propisuje nadležna uprava za zastitu spomenika kulture i nadležni organ uprave iz oblasti zaštite prirode;
- izgradnja sistema za sakupljanje/odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, uz ukidanje korišćenja septičkih jama i upojnih bunara.

Zabranjene aktivnosti u zaštitnom pojasu su:

- izgradnja objekata koji svojim otpadnim vodama zagađuju podzemne vode ili je efikasnost njihovog sistema za prečišćavanje ispod zakonom propisanih standarda i parametara kvaliteta;
- izgradnja objekata i obavljanje radnji, aktivnosti i djelatnosti kojime se otpadne vode ispuštaju bez prečišćavanja u podzemlje (septičke jame i bunare);
- izgradnja objekata koji dovode do značajne degradacije prirodnih staništa;
- zagađenje područja i njegovih prirodnih vrijednosti (zemljište, podzemne i površinske vode, biodiverzitet).

Mjere i uslovi zaštite

Član 6

Mjere i uslovi zaštite Spomenika prirode odnose se naročito na sljedeće:

- 1) Na prostoru Spomenika prirode zabranjeno je korišćenje prirodnih dobara na način koji može prouzrokovati oštećenje zaštićenog područja, a naročito:
 - a) oštećenje zemljišta i gubitak njegove prirodne plodnosti;
 - b) oštećenje površinskih ili podzemnih geoloških, hidrogeoloških i geomorfoloških vrijednosti;
 - c) osiromašenje prirodnog fonda divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva;
 - d) smanjenje biološke i predione raznovrsnosti;
 - e) zagađenje ili ugrožavanje zemljišta, podzemnih i površinskih voda;
- 2) Pravna i fizička lica dužna su da vrše radnje, aktivnosti i djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Planom upravljanja zaštićenim prirodnim dobrom;
- 3) Očuvati biljne zajednice na ovom području i obezbijediti njihov nesmetani razvoj;
- 4) Za strogo zaštićene vrste gljiva *Geastrum fimbriatum*, *Geastrum nanum*, *Hygrocybe spadicea*, *Omphalotus olearius*, *Sarcosphaera coronaria* i *Tulostoma brumale* treba sprovoditi postojeće mjere zaštite date u članu 91 i članu 92 Zakona o zaštiti prirode ("Sl. list CG", br. 54/16 i 18/19);
- 5) Rijetke vrste *Astraeus hygrometricus*, *Ditiola radicata*, *Geastrum triplex*, *Hygrophorus olivaceoalbus*, *Pleurotus eryngii*, *Pseudoboubovia benkertii*, *Suillus mediterraneensis* treba zaštititi shodno članu 89 Zakona o zaštiti prirode ("Sl. list CG", br. 54/16 i 18/19);
- 6) Posebno treba zaštititi stanište i supstrat vrste *Pseudoboubovia benkertii* koja je opisana sa ovog lokaliteta, odnosno područje brda Gorica je *locus classicus* za ovu vrstu;
- 7) U svim šumskim i žbunastim biljnim zajednicama brda treba ostaviti određen broj trupaca, grana, grančica, debala za razvoj rijetkih lignikolnih (saprotrofnih) vrsta gljiva;
- 8) Spriječiti krčenje šuma izuzev u cilju sprovođenja sanitarno higijenskih mjera;
- 9) Buduća prostorno planska dokumentacija koja će se odnositi na cjelokupan prostor brda Gorica, mora se izrađivati u skladu sa Studijom zaštite i ove Odluke;
- 10) Kroz izmjenu planske dokumentacije preispitati opravdanost dalje izgradnje u zaštitnom pojasu Spomenika prirode;

- 11) Posebnu pažnju posvetiti zaštiti područja od mogućih požara s obzirom da su šumske zajednice na ovom području podložne požarima, naročito u ljetnim mjesecima;
- 12) Sprovoditi redovan program monitoringa (redovno praćenje zaštićenih i endemičnih vrsta gljiva, biljaka i životinja);
- 13) Sve intervencije na prostoru Spomenika prirode temeljiti na pravilima struke, pažljivo planirati i nakon saglasnosti nadležnog organa sprovesti uz nadzor stručnih službi;
- 14) Obezbjediti zaštitu i revitalizaciju kulturnih dobara, shodno relevantnoj legislativi i u skladu sa smjernicama nadležnog organa;
- 15) Ostale mjere definisane Studijom zaštite

Upravljač

Član 7

Za upravljača Spomenika prirode određuje se "Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Podgorice" d.o.o.

Obaveze upravljača propisane su odredbama člana 56 Zakona o zaštiti prirode („Službeni list CG“, br. 54/16 i 18/19).

Plan Upravljanja

Član 8

Plansku osnovu za upravljanje i korišćenje zaštićenog prirodnog dobra za ekološke, ekonomske i socijalne namjene predstavlja plan upravljanja, kojim se planiraju mjere i aktivnosti zaštite i očuvanja Spomenika prirode.

Plan upravljanja priprema upravljač.

Plan upravljanja Spomenika prirode donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave na period od pet godina, uz prethodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Plan upravljanja iz stava 3 ovog člana sadrži elemente od značaja za upravljanje Spomenikom prirode utvrđene zakonom.

Godišnji program upravljanja

Član 9

Plan upravljanja se ostvaruje godišnjim programom upravljanja koji donosi upravljač, a na koji saglasnost daje nadležni organ lokalne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine.

Godišnji program upravljanja sadrži naročito detaljan prikaz poslova na čuvanju, održavanju, unapređenju i održivom korišćenju zaštićenog prirodnog dobra uključujući i planirane razvojne projekte, pregled organizacionih i

materijalnih uslova, očekivana finansijska sredstva i druge elemente u skladu sa Planom upravljanja.

Godišnji program iz stava 1 ovog člana dostavlja se nadležnom organu uprave do 30. novembra tekuće godine za narednu godinu.

Upravljač je dužan da Izvještaj o realizaciji godišnjeg programa za prethodnu godinu dostavi nadležnom organu uprave najkasnije do 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Akt o unutrašnjem redu i službi zaštite

Član 10

Upravljač je dužan da obezbijedi unutrašnji red i čuvanje zaštićenog prirodnog dobra u skladu sa aktom o unutrašnjem redu i službi zaštite.

Aktom iz stava 1 ovog člana utvrđuju se pravila za sprovođenje propisanog režima zaštite, a naročito:

- Način i uslovi ponašanja posjetilaca, vlasnika i korisnika nepokretnosti pri kretanju, boravku i obavljanju poslova u Spomeniku prirode;
- Lokalitete i površine u kojima se ograničava kretanje odnosno zabranjuje ili ograničava obavljanje određenih radnji;
- Vrste divljih biljaka, životinja i gljiva i drugih prirodnih vrijednosti koje je zabranjeno narušavati i uništavati;
- Vrste divljih biljaka, životinja i gljiva čije je korišćenje odnosno branje i sakupljanje ograničeno, kao i načina i uslova obavljanja tih radnji;
- Način saradnje sa fizičkim licima, preduzetnicima i pravnim licima koja po različitom osnovu koriste ili su zainteresovana za korišćenje prirodnih resursa i prostora u zaštićenom području;
- Uslovi zaštite prilikom obavljanja naučnih istraživanja i obrazovnih aktivnosti;
- Sprovođenja određenih mjera čuvanja i održavanja i vremenskog trajanja tih mjera.

Pravila utvrđena aktom iz stava 1 ovog člana i druge neophodne informacije za sprovođenje režima zaštite, upravljač je dužan da javno oglasi i na odgovarajući način učini dostupnim posjetiocima i korisnicima.

Finansiranje

Član 11

Sredstva za rad upravljača obezbjeđuju se iz:

- 1) budžeta jedinice lokalne samouprave u skladu sa godišnjim programom i planom upravljanja;
- 2) naknada za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra;
- 3) donacija;
- 4) drugih izvora u skladu sa zakonom.

Za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra pravno ili fizičko lice (u daljem tekstu: korisnici) plaćaju naknadu upravljaču zaštićenog prirodnog dobra, i to za:

- 1) pružanje usluga posjetiocima (korišćenje vodiča, razgledanje prirodnjačke zbirke, kampovanje);
- 2) korišćenje imena i znaka zaštićenog prirodnog dobra;
- 3) posmatranje ptica;
- 4) snimanje igranih i komercijalnih filmova, spotova i reklama;
- 5) druge radnje, aktivnosti i djelatnosti u skladu sa zakonom.

Visinu, način obračuna i plaćanja naknade iz stava 2 ovog člana određuje upravljač zaštićenog prirodnog dobra uz saglasnost nadležnog organa i prethodno pribavljenog mišljenja organa lokalne uprave nadležnog za poslove finansija.

Upravljač je dužan da otvori poseban račun za sredstva iz stava 2 ovog člana i da ih koristi za zaštitu, razvoj i unaprjeđivanje Spomenika prirode.

Prelazne i završna odredba

Član 12

Plan upravljanja iz člana 8 stav 3 ove odluke donijeće se u roku od 12 mjeseci od dana proglašenja Spomenika prirode.

Godišnji program upravljanja donijeće upravljač u roku od tri mjeseca od dana donošenja Plana upravljanja uz saglasnost nadležnog organa lokalne uprave.

Upravljač će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ove odluke, donijeti Pravilnik o unutrašnjem redu i službi zaštite.

Član 13

Upravljač će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove Odluke izvršiti obilježavanje granica Spomenika prirode.

Član 14

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore – opštinski propisi“.

Broj:

Podgorica, _____ 2022. godine
Skupština Glavnog grada Podgorice
Predsjednik,

OBRAZLOŽENJE

Pravni osnov za donošenje Odluke o proglašenju Spomenika prirode "Park šuma Gorica", sadržan je u članu 34 Zakona o zaštiti prirode ("Sl. list CG", br. 54/16 i 18/19).

Članom 34 navedenog zakona propisano je da park prirode, spomenik prirode i predio izuzetnih odlika koji se nalaze na području jedne jedinice lokalne samouprave proglašava skupština jedinice lokalne samouprave, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva i mišljenje organa državne uprave nadležnih za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i poslove kulture.

Navedenom Odlukom se Park šuma Gorica, proglašava zaštićenim prirodnim dobrom - Spomenik prirode i razvrstava u zaštićeno područje kategorije V.

U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti prirode nadležnom organu državne uprave za poslove zaštite životne sredine upućena je inicijativa za izradu stručne podloge- studije zaštite. Kako se istom nesporno utvrdilo da dati prostor posjeduje svojstva i vrijednosti koje treba zaštititi to se pristupilo donošenju Odluke o proglašenju Spomenika prirode "Park šuma Gorica".

Spomenik prirode "Park šuma Gorica" nalazi se na sjeveroistočnom dijelu teritorije Podgorice, na udaljenosti od 600 m od centralnog gradskog trga. Ukupna površina Spomenika prirode iznosi 105 ha, dok ukupna dužina granice Spomenika prirode iznosi približno 5,3 km.

U članu 3 Odluke dati su osnovni razlozi i karakteristike zbog kojih se područje Park šume Gorica stavlja po zaštitu.

Odredbama člana 4 odluke definisani su osnovni ciljevi uspostavljanja formalne zaštite predmetnog prostora, dok su u članu 5 definisane zone sa propisanim režimima zaštite. Odredbama člana 6 definisane su mjere kojima će se obezbijediti zaštita i očuvanje odlika zbog kojih je dati prostor i zaštićen.

Odlukom je određen upravljač Spomenika prirode Park šume Gorica (član 7). Očuvanje, unaprjeđenje i održivo korišćenje prirodnih resursa Spomenika prirode sprovodiće se prema Planu upravljanja, koji donosi organ lokalne samouprave uz saglasnost Ministarstva, na period od pet godina (član 8). Plan upravljanja ostvaruje se godišnjim programom upravljanja koji donosi upravljač, a na koji saglasnost daje nadležni organ lokalne uprave (član 9). Pored navedenog Upravljač je dužan da donese i Pravilnik o unutrašnjem redu i službi zaštite (član 10).

Sredstva za rad upravljača obezbjeđuju se iz budžeta jedinice lokalne samouprave, od naknada za korišćenje zaštićenog prirodnog dobra i donacija, kao i iz drugih izvora u skladu sa zakonom što je navedeno u članu 11 odluke.

PRILOG 1

OPIS GRANICA ZAŠTIĆENOG PRIRODNOG DOBRA SPOMENIK PRIRODE „PARK ŠUMA GORICA“

Granica Spomenika prirode „Park šuma Gorica“, započinje na detaljnoj tački 53 (koordinata - 6604785.3116, 4700767.7961) u blizini Stadiona malih sportova. Granice ide u pravcu sjeveroistoka granicom zone 2 sve do det tačke 94 i skreće u pravcu istoka kuda ide južnom granicom dijela zone 2 sjeverno od ograde vila Gorica. Jugoistočna granica se, dominantno, poklapa sa granicama katastarskih parcela u privatnoj svojini sve do tačke 176, gdje granica skreće prema istoku i ide ulicom Ludvika Kube. Sjeverna granica se, takode, dominantno poklapa sa granicom katastarskih parcela u privatnoj svojini i lokalnom saobraćajnicom u naselju Zagorič, kojom granica nastavlja sve do det tačke 262, odnosno granice katastarske parcele 2601/17 KO Podgorica II, u blizini pristupnog puta (kapije) sa strane naselja Zagorič. Pristupni put je, ujedno, granica zone zaštite brda, sa kojeg skreće prema zapadu gdje prati granicu zone 2. Granica zaštite brda se sa granicom zone 2 poklapa i prema krajnjem zapadu i jugozapadu, odnosno do lokalnog puta koji ima katastarsku oznaku 2156/1 KO Podgorica II, sve do det tačke 392. Nakon toga, granica ide prema istoku do zone iza kompleksa Gimnazije “Slobodan Škerović” i stambenih objekata. Granica dalje prati glavni pristupni put i dolazi do objekta Crkve Sv. Đorđa sa grobljem čiji kompleks obuhvata zonu 3A. Granicom opisane zone 3A granica se vraća u početnu tačku 53 (koordinata - 6604785.3116, 4700767.7961)

Ukupna dužina granice zaštićenog prirodnog dobra Spomenik prirode „Park šuma Gorica“ iznosi: cca 5300 m (5,3km).

Površina Spomenika prirode „Park šuma Gorica“ iznosi: cca 1050000 m² (105 ha).

OPIS GRANICE ZAŠTIĆENOG PRIRODNOG DOBRA, ZAŠTITNE ZONE I SPISAK KATASTARSKIH PARCELA ZAŠTIĆENOG PODRUČJA PO ZONAMA ZAŠTITE

Opis granica zona zaštite II i III stepena sa pripadajućim parcelama

Spoljna granica zone zaštite II stepena se poklapa sa spoljnom granicom zaštićenog prirodnog dobra, osim u dijelu južne granice gdje se granica zaštićenog područja poklapa sa granicom zone 3A koja obuhvata Crkvu Sv. Đorđa sa pripadajućim zemljištem.

Zona zaštite II stepena obuhvata kompletno područje zaštićenog prirodnog dobra osim zona koje pripadaju III stepenu zaštite: 3A - Crkva Sv. Đorđa sa pripadajućim zemljištem, 3B - kompleks Spomenika Partizanu borcu i Mediteranskog vrta, 3C - Avanturistički park sa pratećim sadržajima, 3D - objekti komunalne infrastrukture sa okruženjem, 3E - sportski teren sa okruženjem. Zoni stepena III zaštite pripadaju izgrađene asfaltne staze sa pojasom u širini od 2 m od krajnjih ivica staza, sa obje strane.

U obuhvatu granica zone zaštite pripadaju sledeće katastarske parcele, a sve se nalaze u okviru KO Podgorica II:

2095/2 (dio), 2149/1 (dio), 2152, 2153, 2154 (dio), 2255/3, 2269/2 (dio), 2269/5 (dio), 2280/1 (dio), 2280/3, 2280/6 (dio), 2388/1 (dio), 2595 (dio), 2596, 2599 (dio), 2600 (dio), 2601/1 (dio), 2601/7, 2602 (dio), 2603/1 (dio), 1745/2 (dio), 1942, 1989 (dio), 1990 (dio), 2070/1 (dio), 2071 (dio), 2095/1 (dio), 2095/2 (dio), 2124 (dio), 2126/1 (dio), 2126/2 (dio), 2126/3, 2126/4 (dio), 2146/1, 2147, 2148 (dio), 2149/1 (dio), 2149/11, 2150, 2151/1, 2155/3, 2156/1 (dio), 2198/1, 2200/3 (dio), 2200/4, 2202/1, 2202/5 (mali dio), 2202/13 (dio), 2269/5 (dio), 2271/1 (dio), 2281, 2282, 2283/1, 2283/3, 2371/4 (dio), 2372, 2373, 2386/2, 2388/1, 2601/1 (dio), 2590/3, 2594/1, 2387/1, 2385/2, 2594/19, 2595, 2599 (dio), 2600 (dio), 2601/164, 2601/165, 2602 (dio), 2603/1 (dio), 2603/2 (dio), 2603/3 (dio), 2603/7 (dio), 2603/13 (dio), 4141/1 (dio).

Granica zaštićenog prirodnog dobra Spomenik prirode „Park šume Gorica“ je data na grafičkom prilogu sa koordinatama tačaka, kojim su precizno označene prelomne tačke granice zaštićenog prirodnog dobra. U okviru zone jasno su naznačene zone zaštite II i III stepena, odgovarajućim koloritom.

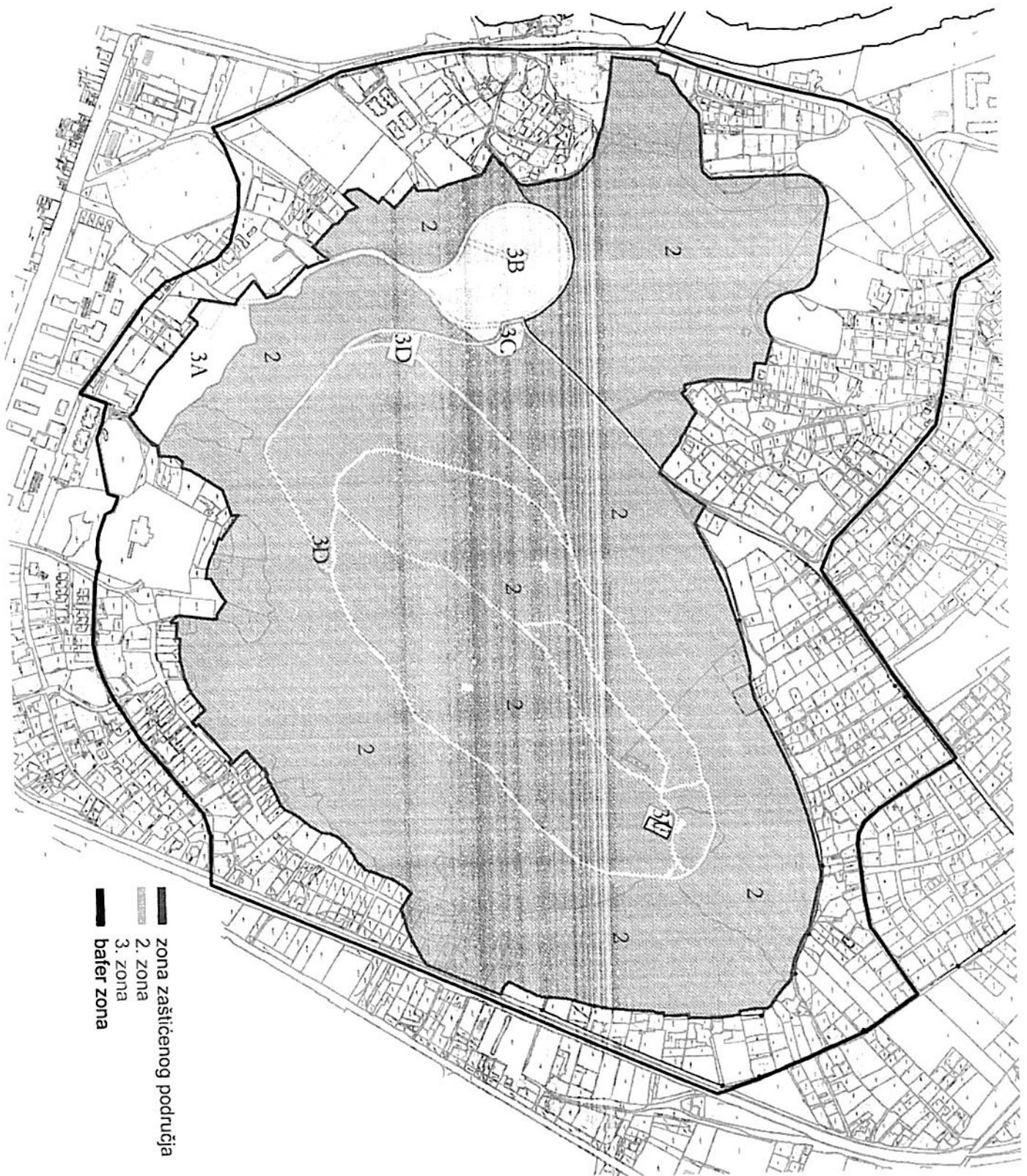
Ukupna površina zone zaštite III je cca 93,550 m² što čini svega cca 8,9% ukupne površine Spomenika prirode. III zoni pripadaju katastarske parcele: 2602 (dio), 2601/1 (dio), 2599 (dio), 2597 (dio), 2282, 2281, 2269/5 (dio), 2280/1 (dio), 2153 (dio), 2150 (dio), 2283/1 (dio), 2373 (dio), 2375/1 (dio), 4141/1 (dio), 2371/4 (dio), 2372, 2271/1 (dio), 2283/3 (dio), kao i katastarske parcele kojim su obuhvaćene postojeće asfaltne staze sa pojasom u širini od 2m od krajnjih ivica staza, sa obje strane.

Opis granica zaštitnog pojasa

Istočnu granicu čini željeznička pruga Bar-Beograd, do nadvožnjaka u ulici Nikole Tesle u naselju Zagorič. granica ovu saobraćajnicu prati na sjeveru do ulice Iva Andrića, koju prati cijelom dužinom do ul. 9. Crnogorske brigade čijom dužinom nastavlja i ponovo se vraća na ulicu Nikole Tesle. Zatim ulicama Nikole Tesle i II Crnogorskog bataljona ide do Vezirovog mosta, od kojeg nastavlja ulicom Vaka Đurovića. Obuhvata kompleks Gimnazije „Slobodan Škerović“ i pravac nastavlja sve do kružnog toka u blizini Stadiona „Budućnosti“ gdje skreće ka sjeveroistoku i prati ulicu između stadiona i KIC-a „Budo Tomović“. Prolazi sa sjeverne strane stadiona i preko postojećeg stambenog objekta i ulice koja je planirana DUP-om „Nova Varoš 2“ vezuje se na ulicu Beogradsku. Ovom ulicom nastavlja prema istoku sve do skretanja ka Stadionu malih sportova, čiji kompleks obuhvata zajedno sa kompleksom Vile

Gorica. Nakon toga, granica buffer zone nastavlja ulicom Vukice Mitrović i nastavlja sve do početne tačke na željezničkoj pruzi Bar-Beograd.

GRAFIČKI PRIKAZ GRANICA SPOMENIKA PRIRODE „PARK ŠUMA GORICA“

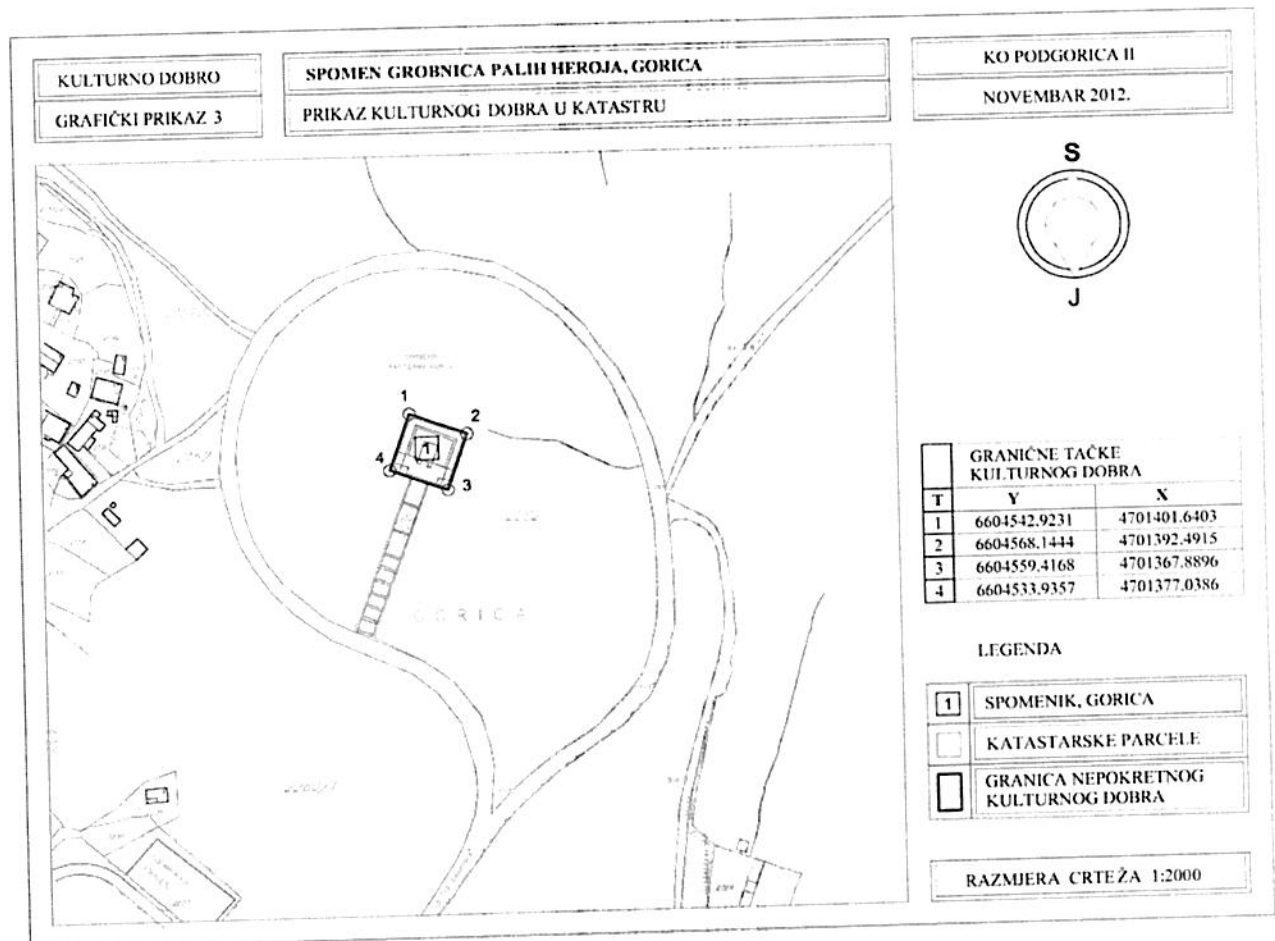

KOORDINATE DETALJNIH TAČKA GRANICE ZAŠTIĆENOG PRIRODNOG DOBRA

Kulturna dobra u zahvatu Spomenika prirode Park šume Gorica i zaštitnom pojasu

Spomen-grobnica palih heroja

Grafički prikaz položaja Spomen-grobnice palih heroja sa predloženom zaštićenom okolinom

KULTURNO DOBRO

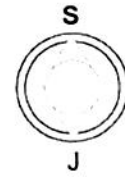
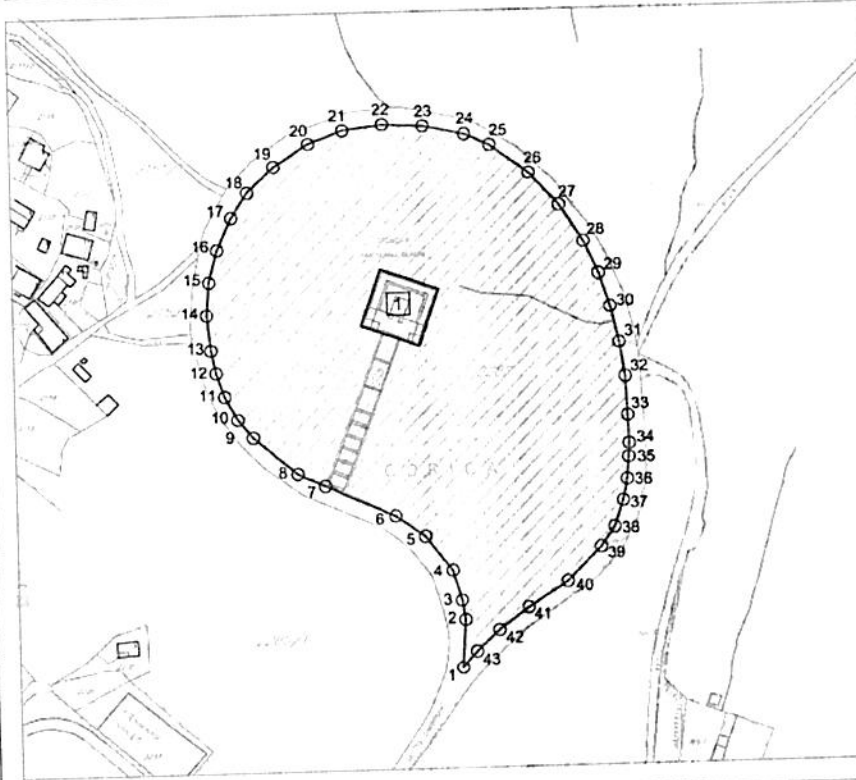
GRAFIČKI PRIKAZ 4

SPOMEN GROBNICA PALIH HEROJA, GORICA

PREDLOŽENA ZAŠTIĆENA OKOLINA KULTURNOG DOBRA

KO PODGORICA II

NOVEMBAR 2012.

LEGENDA

	SPOMENIK, GORICA
	KATASTARSKE PARCELE
	GRANICA NEPOKRETNOG KULTURNOG DOBRA
	PREDLOŽENA ZAŠTIĆENA OKOLINA KULTUR. DOBRA

RAZMJERA CRTEŽA 1:2000

Crkva Sv. Đorđa

Grafički prikaz položaja crkve sv. Đorđa sa predloženom zaštićenom okolinom

KULTURNO DOBRO

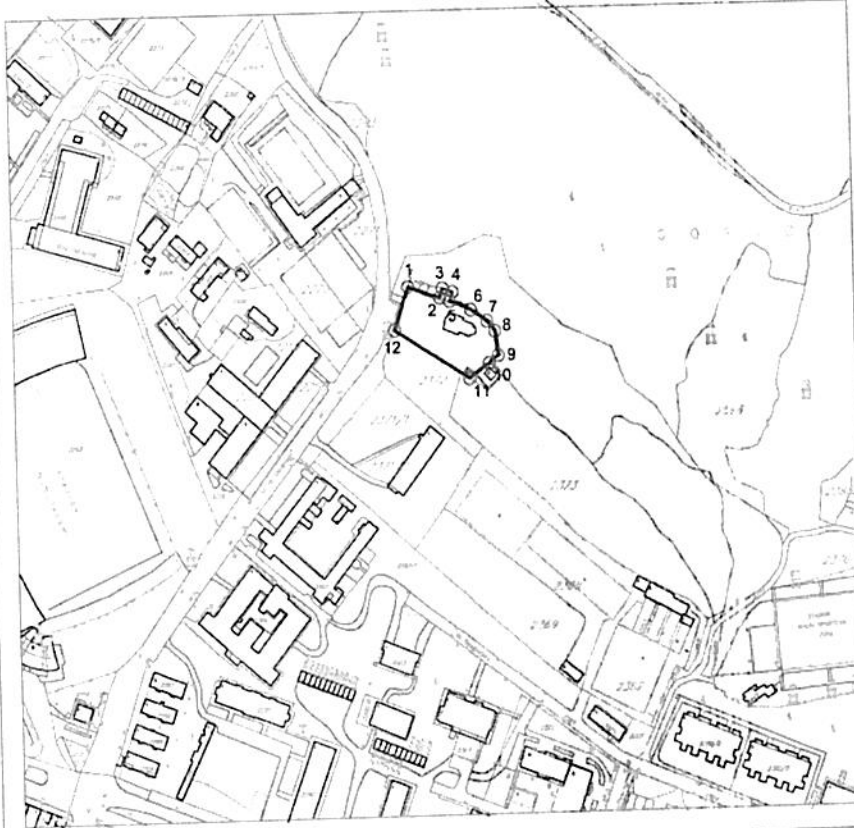
CRKVA SV. ĐORĐA POD BRDOM GORICA

KO PODGORICA II

GRAFIČKI PRIKAZ 2

PRIKAZ KULTURNOG DOBRA U KATASTRU

NOVEMBAR 2012.

GRANIČNE TAČKE KULTURNOG DOBRA		
T	Y	X
1	6604621.199	4700944.2678
2	6604638.7891	4700938.1965
3	6604640.3064	4700943.0678
4	6604645.919	4700940.974
5	6604644.348	4700936.2644
6	6604655.959	4700931.5278
7	6604664.859	4700925.6378
8	6604669.259	4700920.2878
9	6604670.939	4700907.5978
10	6604665.7808	4700903.595
11	6604654.569	4700895.8878
12	6604613.209	4700921.8578

LEGENDA

	CRKVA SV. ĐORĐA
	KATASTARSKE PARCELE
	GRANICA NEPOKRETNOG KULTURNOG DOBRA
RAZMJERA CRTE ŽA 1:2500	

KULTURNO DOBRO

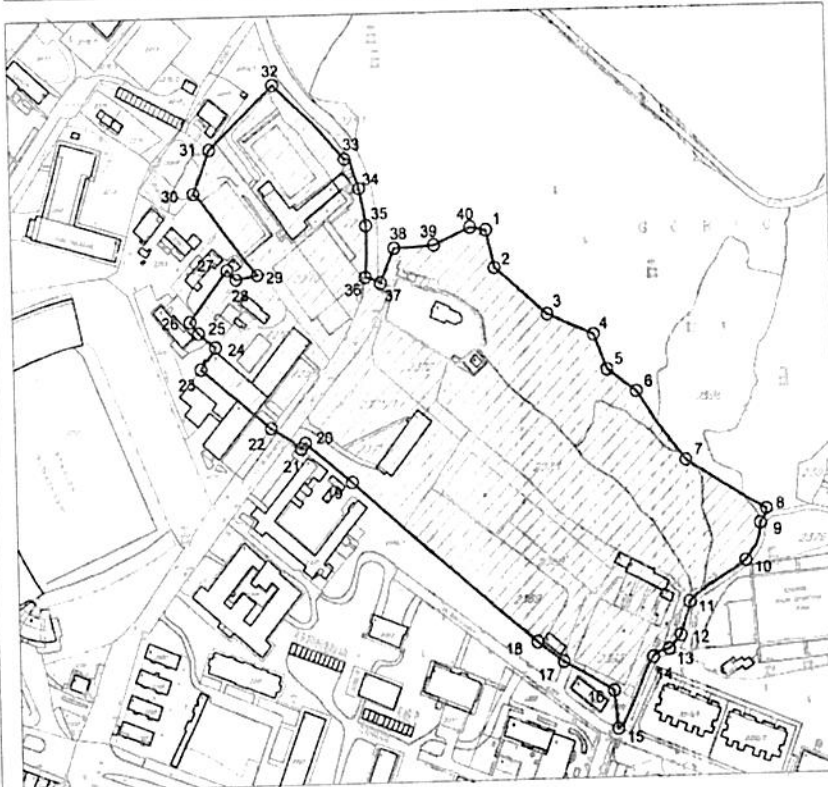
GRAFIČKI PRIKAZ 3

CRKVA SV. DORĐA POD BRDOM GORICA

PREDLOŽENA ZAŠTIĆENA OKOLINA KULTURNOG DOBRA

KO PODGORICA II

NOVEMBAR 2012.

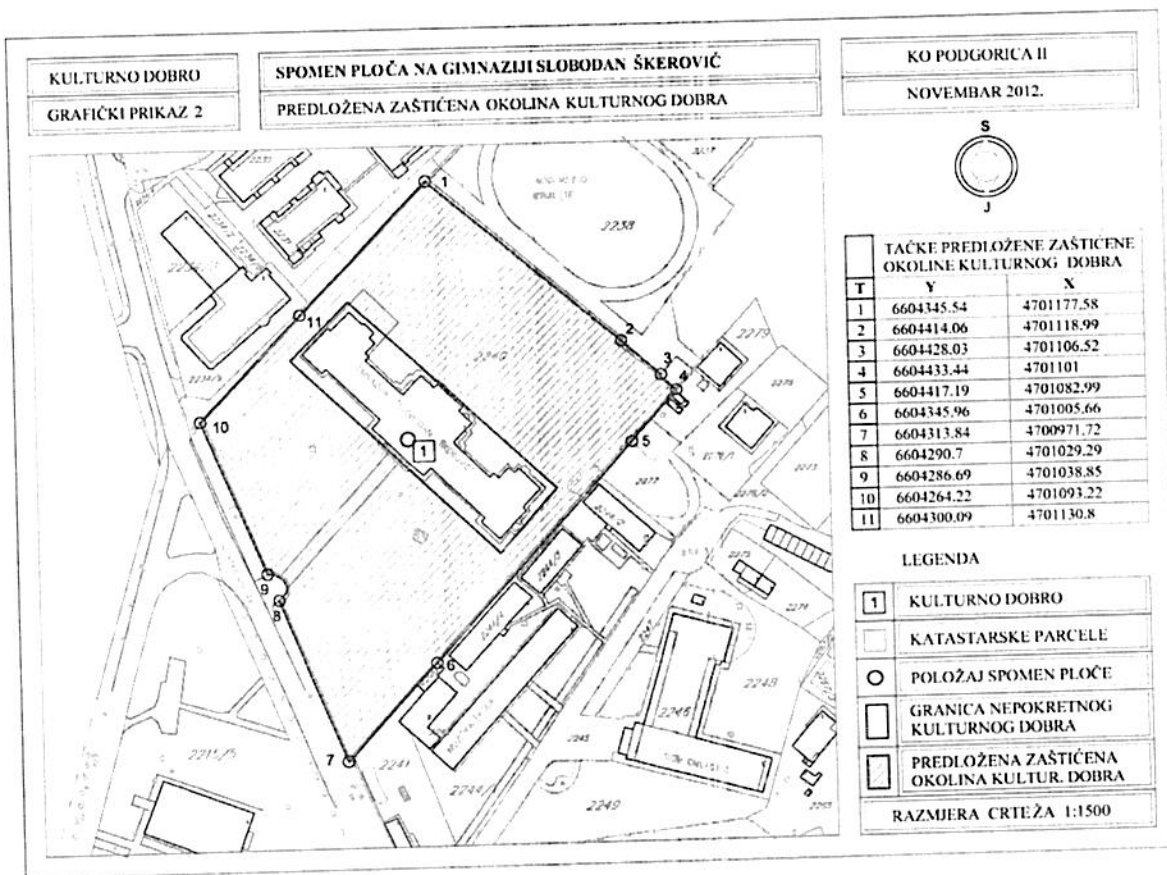

LEGENDA

1	CRKVA SV. DORĐA
[Symbol]	KATASTARSKE PARCELE
[Symbol]	GRANICA NEPOKRETNOG KULTURNOG DOBRA
[Symbol]	PREDLOŽENA ZAŠTIĆENA OKOLINA KULTURNOG DOBRA

RAZMJERA CRTEŽA 1:2500

Gimnazija „Slobodan Škerović“ sa spomen pločom palim đacima u NOB-u

Broj: D 08-331/21-1494

22. februar 2022. godine

IZVJEŠTAJ

o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu odluke o proglašenju Spomenika prirode „Park šuma Gorica“ i Predlogu studije zaštite za Park šumu Gorica

Shodno odredbama Zakona o zaštiti prirode („Službeni list Crne Gore“, br. 018/19), Sekretarijat za planiranje prostora i održivi razvoj izradio je Nacrt odluke o proglašenju Spomenika prirode „Park šuma Gorica“ na osnovu Predloga studije zaštite za Park šumu Gorica, koju je, shodno odredbama pomenutog Zakona, izradila Agencija za zaštitu životne sredine.

Zaključkom broj 01-018/21-6093 od 03. avgusta 2021. godine, Gradonačelnik Glavnog grada utvrdio je Nacrt odluke o proglašenju Spomenika prirode „Park šuma Gorica“ i Predlog studije zaštite za Park šumu Gorica.

Javna rasprava o navedenim dokumentima, organizovana je i sprovedena u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti prirode, u trajanju od 45 dana, počev od 05. avgusta 2021. godine zaključno sa 18. septembrom 2021. godine.

Nacrt Odluke i Predlog studije zaštite objavljeni su na sajtu Glavnog grada i dostavljeni su odbornicima Skupštine Glavnog grada, Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma na saglasnost, Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta i Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na mišljenje, Opštini u okviru Glavnog grada Golubovci i nevladinom sektoru posredstvom Centra za razvoj nevladinih organizacija. Dokument je dostavljen i gradskim preduzećima „Vodovod“ d.o.o., „Čistoća“ d.o.o., „Deponija“ d.o.o., „Zelenilo“ d.o.o., kao i Prirodno matematičkom fakultetu – odsjek za biologiju, Prirodnjačkom muzeju Crne Gore, Sekretarijatu za komunalne poslove, Službi zaštite i spašavanja, Službi Glavnog gradskog arhitekta i Turističkoj organizaciji Podgorice. Zaključak Gradonačelnika sa Programom javne rasprave objavljen je u dnevnom listu Pobjeda.

Centralna javna rasprava održana je u zgradi Parlamenta, u sali na II spratu, dana 10. septembra 2021. godine, sa početkom u 12:00 časova i istoj su prisustvovali: predstavnik Agencije za zaštitu životne sredine i koordinator tima za izradu Studije Sonja Kralj, predstavnici nadležnog organa: Miljan Barović, sekretar Sekretarijata za planiranje prostora i održivi razvoj, Branka Knežević, pomoćnik sekretara Sekretarijata, Dejan Mugoša, rukovodilac Sektora za održivi razvoj i službenici pomenutog Sekretarijata.

Javnoj raspravi su prisustvovali i predstavnici Agencije za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada, predstavnici Udruženja ljubitelja Gorice i prirode, botaničarka Danijela Stešević, predstavnici NVO Green home, predstavnici medija i zainteresovane javnosti.

Uvodnu riječ imao je sekretar Sekretarijata Miljan Barović, koji je tom prilikom pozdravio i upoznao prisutne sa vremenom trajanja javne rasprave, kako bi zainteresovani građani dostavili primjedbe i sugestije, koje bi doprinijele unapređenju dokumenta. Takođe, istakao je da je dokument dostavljen relevantnim službama.

Pomoćnik sekretara Branka Knežević, informisala je prisutne o postupku proglašenja zaštićenog područja.

Dalje, Sonja Kralj, predstavnik Agencije za zaštitu životne sredine je održala prezentaciju o Studiji zaštite za park šumu Gorica.

Tokom perioda trajanja javne rasprave Sekretarijatu su, u elektronskoj i štampanoj formi, dostavljene primjedbe na Predlog studije zaštite, od strane: Maraš N. Miodraga, prof. dr Danijele Stešević, Agencije za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada, NVO „Udruženje ljubitelja Gorice i prirode“, Burić Jelene i Božović Rajka.

U nastavku su navedene dostavljene primjedbe i sugestije uz odgovore na iste.

Primjedbe Maraš N. Miodraga:

- **Primjedba:** „Nigdje nijesam naišao da je za izradu Studije urađen odgovarajući programski zadatak, urađena stručna revizija ove Studije i nije utvrđen cilj izrade ove studije.“
 - **Odgovor:** Primjedba se ne prihvata. Odredbama Zakona o zaštiti prirode definisan je postupak proglašavanja zaštićenih područja, uključujući izradu stručne podloge – studije zaštite koju, shodno Zakonu, izrađuje organ uprave, odnosno Agencija za zaštitu životne sredine, kao i sadržaj studije. Navedeni postupak ne podrazumijeva izradu programskog zadatka ni stručnu reviziju. Naime, kao što je navedeno, sadržaj studije definisan je zakonom, a ista se izrađuje od strane eksperata iz odgovarajućih oblasti od značaja za predmetni dokument. U tom smislu, cilj izrade Studije je jasan i podrazumijeva izradu stručne podloge za proglašenje Park šume Gorica zaštićenim područjem.
 - **Primjedba:** „Mislim da Karta zaštićenih zona nije precizno i adekvatno urađena, u skladu sa važećom planskom dokumentacijom, kako bi maksimalno zaštitila te zone i objekte. Konkretno:
 - a. Kod Spomenika Partizanu borcu, zona je određena do unutrašnje linije ulice, a smatram da je u tu zonu trebalo uključiti i samu ulicu i planirani trotoar i biciklističku stazu sa spoljne strane zone,
 - b. Prostor Zaštićene okoline kulturnog dobra crkve Sv. Đorđa, nije dobro definisana jer nije ostavljena mogućnost izgradnje parking prostora za stadion malih sportova i stanovnike Beogradske ulice i odgovarajući prilaz Stadionu malih sportova, o čemu sam ranije dostavio inicijativu za izmjenu DUP-a Nova varoš 2 u dijelu saobraćajnice za Stadion malih sportova i pješački ulaz u Vilu Gorica,
 - c. Nije definisan tretman starog gradskog groblja koje je do 1962. g. bilo glavno gradsko groblje, koje je 1962. g. preseljeno na groblje Čepurci i svim vlasnicima grobnica je ustupljeno grobno mjesto na groblju Čepurci“.
- Odgovor:** Primjedba se ne prihvata. Kroz izradu Studije zaštite sagledana je sva važeća planska dokumentacija koja tretira prostor cjelokupnog obuhvata prirodnog dobra i neposredne okoline, u kontekstu zaštite predmetnog prostora sa aspekta Zakona o zaštiti prirode. Karta zona zaštite u okviru zaštićenog prirodnog dobra izrađena je u skladu sa smjernicama eksperata za izradu Studije, a na osnovu

podataka o prirodnim vrijednostima do kojih se došlo u okviru terenskih istraživanja realizovanih za potrebe izrade Studije. Što se tiče definisanja zaštitne okoline spomenika kulture ona se definiše u skladu sa Zakonom o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG“ br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), a stručne poslove na zaštiti kulturnih dobara vrši organ uprave nadležan za zaštitu kulturnih dobara Uprava za zaštitu kulturnih dobara i navedena aktivnost nije bila predmet Studije zaštite prirode. Kada su u pitanju saobraćajna rješenja i ostali elementi navedeni u primjedbi koji nisu predmet Studije zaštite, podsjećamo da je postupak izmjene i dopune važećih planskih dokumenata propisan Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“, broj 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20).

- **Primjedba:** „Kod prezentacije biljnog i životinjskog svijeta imam primjedbe da nijesu obuhvaćene sve životinjske i biljne vrste, kao sto su:
 - a. Biljke
 - o Pelim,
 - o Gladiš (vrsta trave koju smo tako zvali, a koja je interesantna u proljeće po svojim dugim izdancima, koji su se koristili za ukras),
 - o Iglasti čempres koji je jako interesantan zbog svojeg izgleda i dosta je zastupljen u ovom prostoru,
 - o Kod biljaka, posebno pečuraka i cvijeća, nije navedeno koje su biljke otrovne, sto je vrlo važno zbog korišćenja tih biljaka,
 - o Takođe, nazivi biljaka i životinja su dati na latinskom jeziku, što onemogućava upoznavanje građana sa lokalnim nazivima tih biljaka.“
 - b. Od životinja, koje su takođe date sa latinskim imenima, bez lokalnih naziva, sto je jako značajno za opštu primjenu ove studije, nijesu prezentirani:
 - o Ježevi, kojih ima veliki broj na ovom prostoru i koji su aktivni noću,
 - o Lisice, kojih takođe ima i koje su dosta pripitomljene i ne boje se ljudi, pa u večernjim časovima dođu u blizini kuća. Konkretno jednom prilikom ih je bilo 4, što me jako iznenadilo, da ih uopšte ima na ovom prostoru,
 - c. Od ostalih živih stvorenja bih napomenuo:
 - o Providne male guštere, kojih ima okolo kuća i koji često ulaze u zatvorene prostore
 - o Braon bogomolje, koje se povremeno pojavljuju,
 - o Cvrčak, kojih u vrelim danima ima puno i koji su neumorni sa svojom pjesmom”.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Za potrebe izrade Studije vršena su naučna istraživanja tokom 2020. godine, od strane relevantnih stručnjaka za oblasti od značaja za izradu Studije, a u čijim su izvještajima, koji su integralni dio Studije, sadržani podaci o pomenutim biljnim i životinjskim vrstama, na latinskom jeziku (kao što je navedeno, Studija predstavlja *stručnu* podlogu, a ne dokument za opštu primjenu), a u pojedinim segmentima dokumenta navedeni su i narodni nazivi. Nakon uspostavljanja formalnog statusa zaštite, biće razrađene i implementirane edukativno promotivne aktivnosti, koje mogu uključivati i osvrt na ljekovite ili otrovne biljne vrste i vrste gljiva, shodno procjeni Upravljača zaštićenim prirodnim dobrom.

- **Primjedba:** U tekstu se navodi rasadnik Kruševac, za koji do danas nijesam čuo. Pored brda Gorica je postojao prvi rasadnik u dijelu Gorice C, koji je 50-tih godina preseljen ispod starog groblja u Beogradskoj ulici a zatim je, krajem 20.tog vijeka preseljen u Donju Goricu gdje se i danas nalazi.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Podatak o rasadniku je preuzet iz zvaničnog dokumenta, odnosno DUP-a „Park šuma Gorica“ (usvojen 1995.)

- **Primjedba:** „U tekstu studije se pominju pećine u brdu Gorica, a u stvari se radi o 2 kratka tunela koji su rađeni poslije 1947. i 1948. godine za potrebe skloništa, pa nijesu prirodne pećine već namjenski pravljene za sklonište, koji su kasnije napušteni i zapušteni, često nepristupačni i nevidljivi od rastinja“.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. U podnožju brda Gorica preko puta Stadiona malih sportova, ne može se reći da se radi o tunelima, već su to više pećine potkapine koje su proširene radom čovjeka.

- **Primjedba:** „U tretmanu zaštitnih zona isključen je prostor avanturističkog parka, koji je privremeni rekreacioni prostor i koji ne smije da utiče na tretman zaštite prostora“.

Komentar: Primjedba se ne prihvata. Avanturistički park se nalazi u III zoni zaštite, što je objašnjeno u Studiji, uz grafički prikaz III zone zaštite i zaštitnog pojasa.

- **Sugestija:** „U tekstu nije objašnjena uloga i funkcija Bafer zone, koja obuhvata značajni prostor i koji je važećom planskom dokumentacijom predviđen za druge namjene i izgradnju objekata.“

- **Komentar:** Primjedba se ne prihvata. U studiji je jasno definisana, tekstualno i grafički, „Bafer zona“ ili zaštitni pojas i opisana uloga ove zone, u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode. Studijom nije dovedena u pitanje namjena prostora u zahvatu zaštitnog pojasa koja je definisana važećom planskom dokumentacijom.

- **Primjedba:** „Posebno bih istakao problem Stadiona malih sportova, u koji je Glavni grad uložio značajna sredstva u rekonstrukciju i koji je dobio atraktivni izgled i sadržaj, ali uz objekat nije izgrađen ni jedan uređeni parking prostor za 2600 izgrađenih sjedišta, a za što je po normativu iz vežećeg DUP-a „Nova varoš 2“ potrebno 18 parking mjesta na 100 posjetilaca.“

Takođe objekti u Beogradskoj ulici nemaju nijedan parking prostor (Hotel Zija, Montenegro airlines i drugi stambeni objekti).

Poseban problem predstavlja saobraćajno rješenje prilazne saobraćajnice Stadionu malih sportova i dalje pješačkom ulazu u Vili Gorica, koje je poslije javne rasprave Nacrta ovog plana pomjereno 10-ak metara na istok, tačno preko, više od 70 godina starog drvoreda čempresa i sa planiranom trafostanicom na samom ulazu u Stadion, čime je napravljena velika šteta za funkciju Stadiona i za prilaz Vili Gorica i za funkciju Stadiona i saobraćajnog prilaza Vili Gorica sa zapadne strane“.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Pitanje parking prostora u navedenom kontekstu nije predmet studije zaštite koja predstavlja stručnu podlogu za proglašenje zaštićenih prirodnih područja.

- **Primjedba:** „Smatram da u tekstu Studije nije na odgovarajućem nivou predloženo rješenje za zaštitu od požara na ovom prostoru.“

Tragovi velikih požara iz 2006. i 2012. i ove godine su očigledni i na aero snimcima (Slike 93 i 94.) koje ste dali u okviru studije, o čemu posebno dočaravaju dvije uporedne fotografije iz 2003. i 2020.g. Iz ovih fotografija se vidi da su zone 7, 8 i 11 posebno uništene velikim požarima, neki prostori i više puta, zavisno od vjetra koji je duvao u trenutku požara. Zato je neophodno obezbijediti način zaštite od požara na ovom prostoru, jer sav trud može uništiti jedan ovakav požar“.

- **Odgovor:** Primjedba se ne prihvata. U Studiji je dat set mjera za zaštitu i prevenciju protiv požara, koje će biti dalje razrađene kroz petogodišnji plan i godišnje programe upravljanja, koje Upravljač zaštićenim prirodnim dobrom donosi u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Primjedbe prof. dr Danijele Stešević:

- **Primjedba:** Da granicama zaštićenog područja bude obuhvaćeno cijelo brdo te da se zaštićeno dobro umjesto Park šuma Gorica, zove Spomenik prirode brdo Gorica.
Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Glavni grad Podgorica podnio je zahtjev br. 01-D-337/1 od 11. 02. 2020. godine, Agenciji za zaštitu životne sredine, za pokretanje postupka zaštite Park šume Gorica. Istraživanja u cilju izrade Studije zaštite ukazala na značaj Gorice i njene vrijednosti, zbog čega je proširen obuhvat zaštićenog dobra koji se odnosi na gotovo cijelo brdo. U okviru zaštićenog područja definisane su dvije zone zaštite – II i III, pri čemu druga zona, koja podrazumijeva značajno strožiji režim zaštite, obuhvata više od 90% zaštićenog područja. Donji dio brda, koji je u potpunosti izgrađen različitim tipovima objekata (stambeni blokovi, razni objekti stanovanja, administracije, školstva i zdravstva), stavljen je u okviru zaštitnog pojasa, koji podrazumijeva da se realizacija svih aktivnosti mora vršiti uz poštovanje mjera zaštite životne sredine. Uvrštavanje u zaštićeno prirodno dobro izgrađenih struktura u određenoj mjeri bi obesmislio postupak zaštite, koji za cilj ima očuvanje posebno vrijednih prirodnih obilježja.
- **Primjedba:** Da se predložena zonacija izmijeni na sledeći način: da se zoni 2 priključe i površine sa NATURA 2000 stanišnim tipovima: 62A0 i 6220 (fig. 1); da se zona 3 ograniči na Spomen grobnicu palim borcima, Mediteranski vrt i crkvu sv. Đorđa.
Ogovor: Primjedba se djelimično prihvata. U II zonu biće uvrštena NATURA 2000 staništa 62A0 i 6220, dok će se III zona se ograničiti na spomenike kulture sa njihovim zaštitnim pojasom, Mediteranski vrt, Avanturistički park sa pratećim sadržajima, objekte komunalne infrastrukture sa okruženjem, sportski teren sa okruženjem i izgrađene asfaltne staze sa pojasom u širini od 2 m od krajnjih ivica staza, sa obje strane.
- **Primjedba:** Str. 41, komentar na zadnju rečenicu prvog pasusa – Obavezno treba pomenuti očuvanu sastojinu šume makedonskog hrasta lociranu u vršnoj zoni, jer je u pitanju NATURA 2000: 9250. Ovaj stanišni tip obraditi i u okviru u pogavlja o važnim staništima (str. 43-44), Planu upravljanja (str. 141).
Ogovor: Primjedba se ne prihvata. U okviru poglavlja flora, staništa i vegetacija studije zaštite jasno je navedeno (str 41., prvi paragraf) da su fragmenti šume makedoskog hrasta (*Quercetum trojanae montenegrinum*) danas potisnuti i veoma prorijeđeni. Stanje te šume je takvo da ista, u praktičnom smislu ne ispunjava ne samo uslove iz zakonom utvrđene definicije za šumu (vidi član 3 Zakona o šumama) već i uslove za njeno kartiranje kao vegetacijske jedinice (mmu >0,02ha¹) ili poligona za natura stanišni tip (u zavisnosti od razmjere, npr za 1:25.000 u Evropi to je

¹ Od mnogobrojnih literaturnih izvora vezanih za veličinu najmanje (prostorne) jedinice za kartiranje vegetacije, najjednostavnije je pregledati objašnjenja o veličini najmanje jedinice kartiranja vegetacije – Minimum Mapping Unit size (MMU size) od 0,02ha (=200m²)u radu: Stohlgren, Thomas J., et al. "Multiscale Sampling of Plant Diversity: Effects of Minimum Mapping Unit Size." Ecological Applications, vol. 7, no. 3, Ecological Society of America, 1997, pp. 1064–74, <https://doi.org/10.2307/2269456>. koji je integralno dostupan na sljedećem linku: <https://www.jstor.org/stable/2269456> ili na Research Gate linku <https://www.researchgate.net/publication/250076670> Multiscale Sampling of Plant Diversity Effects of Minimum Mapping Unit Size

2.500ha², dok za orto-foto snimak visoke rezolucije najmanji mogući poligon ne može biti manji od 300m²). Uz to, fragmenati šume makedoskog hrasta koji su prisutni u zoni od vršnog ka sjevero-istočnom dijelu samog brda su po svojoj površini (100 do 200m²) na samoj granici najmanjeg limita kartiranja NATURA staništa na orto-foto podlozi. Zbog navedenih razloga „šume“ makedoskog hrasta na Gorici nijesu se mogle okarakterisati kao „očuvane sastojine“, niti grafički / kartografski predstaviti poligonima NATURA staništa zbog veličine njenih fragmenata. Bez grafičkog prikaza rasprostranjenja, odnosno prostornog položaja fragmenata šume makedoskog hrasta u postojećem stanju smatramo da je nepotrebno posebno opisivati ovaj NATURA stanišni tip (vidi na linku factsheet-a 9250 quercus trojana woods), pa se ova primjedba ne prihvata. Opšti opisi stanja fragmenata sastojine makedoskog hrasta i samog makedoskog hrasta kao vrste, sasvim su dovoljni obrađeni i naglašeni u drugim djelovima tekuće verzije studije zaštite i ti opisi se mogu koristiti za potrebe eventualnog planiranja pošumljavanja Gorice ovom vrstom.

- **Primjedba:** Str. 41, 42 – Latinski naziv čempresa je pogrešno napisan kao *Cuppresus sempervirens*. Korigovati u *Cupressus sempervirens*.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

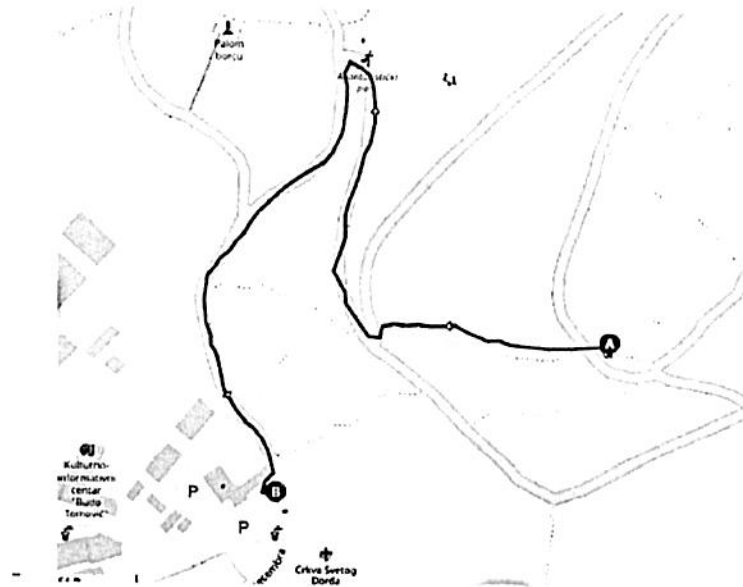
- **Primjedba:** Str. 42, red 3 – Ruzmarin (*Rosmarinus officinalis*) je svrstan među lišćarske vrste, a on to nije.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

- **Sugestija:** Str. 42, pasus 2 – Vrsta roda *Prunus* koja je uobičajena na Gorici nije *Prunus avium*, nego *P. cerasifera* - ovo je potrebno korigovati u cijelom dokumentu; *Laurus nobilis* nije tipičan za prostor Gorice; *Stipa pinata* je nepostojeći takson. Na Gorici raste *Stipa pulcherrima*- korigovati u čitavom tekstu.

- **Komentar:** Primjedbe vezane za nazive vrsta se prihvataju. Međutim, što se tiče lovora (*Lauris nobilis*) njegovo prisustvo je registrovano na Gorici na nekoliko lokacija. Jedan mladi primjerak lovora nalazi se na lokaciji A (slika sa kartom treka) čije su koordinate u EPSG 31276: 6604875.81, 4701127.75), pored te lokacije, ne računajući primjerak u Mediteranskom vrtu, može naći i na lokaciji B sa koordinatama (EPSG 31276: 6604970.66, 4701129.81) (GPS trek sa ovog linka <https://www.komoot.com/tour/503570453?ref=atl>).

² Vidi objašnjenje u Casella, Laura & Loidi, Javier & Paelinckx, Desiré & De Saegeer, Steven & Vanden Borre, Jeroen & Onkelinx, Thierry & Oosterlynck, Patrik & Louette, Gerald & Dimopoulos, Panayotis & Couvreur, Jean-Marc & Wibail, Lionel & Rodwell, John & S., Gubbay & Janssen, John & F., Essl & Angelini, Pierangela & T., Tichý & P., Veen & Galvánek, Dobromil & C., Molnár. (2014). Uses and applications of habitat mapping. na strani 44

Karta putanje treka do najbliže lokacije (A) na kojoj raste lovor (početak treka od boćarskog kluba (B))

- **Primjedba:** Str. 42, pasus 3 – *Ruscus aculeatus* je pomenut u kontekstu povijuše, a on to nije; *Crocus neapolitanus* ne raste na Gorici, već *C. dalmaticus*; *Allium italicum* je nepostojeći takson. Možda je u pitanju *Arum italicum*.
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Str. 42, pasus 5 – Među zeljaste vrste su stavljene i one koje to nisu: *Salvia officinalis*, *Coronilla emeroides*, *Satureja montana*. Ne bih se složila sa konstatacijom da se na Gorici susreću formacije nalik frigani.

Str. 43 – pasus 1 – Naziv *Stipa penata* zamijeniti sa *S. pulcherrima*. Str. 43, pasus 2 – Naziv *Eryngium campestre* zamijeniti sa *E. amethystinum*; *Knautia arvensis* ipak ne raste na Gorici, već *K. purpurea* i *K. integrifolia*; na Gorici takođe ne raste ni malina *Rubus idaeus*. Pretpostavljam da je u pitanju zamjena sa kupinom *Rubus ulmifolius*.

Strana 43, pasus 3 - Veoma je upitna konstatacija da *Erianthus hostii* raste na Gorici i još da dominira na stanišnom tipu 62A0. Mislim da na Gorici raste samo *Satureja montana*, ali ne i *S. subspicata*. Na Gorici *Phlomis fruticosa* definitivno nema značajno učešće. Upitno je da li na njoj uopšte i raste ova vrsta. Isti komentar važi i za vrstu *Teucrium montanum*. Naziv *Teucrium polium* zamijeniti sa *T. capitatum*.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

- **Primjedba:** Na str. 43, pasus 4 - Opis stanišnog tipa 6220 je gotovo u originalu preuzet iz Priručnika za kartiranje staništa važnih za Evropu i ne odgovara istraživanom području!

I str. 44, pasus 1 - Važi isti komentar kao i u slučaju stanišnog tipa 6220! Na području brda Gorica šuma primorskih borova se ne može smatrati za „zamenu“ ili paraklimaks šume crnike *Quercus ilex*, jer se ne nalazi u zoni ovog vegetacijskog tipa. .

Odgovor: Primjedba se prihvata

- **Primjedba:** na str. 79, 1. pasus - naziv ligustrum zamijeniti sa kalina.

Odgovor: Prihvata se.

- **Primjedba:** Na str. 111, u okviru podnaslova: Smjernice za rekonstrukciju....

- **Stavka 1:** Na šta se tačno odnosi iskaz „proširenje granica Park šume“? a) Na povećanje površine prostora pod šumom, što bi značilo gubitak prostora pod stanišnim tipovima 62A0 i 6220?

- b) Na plan o revidiranju granica zaštićenog poručja i njegovom proširenju?

Odgovor: Smjernica je prenesena iz pojedinačnog izvještaja i odnosi se na mogućnost proširenja granice cijelog područja istraživanja zaštićenog poručja, a ne širenje granica jednog staništa na račun drugog. Naime, Glavni grad Podgorica podnio je zahtjev br. 01-D-337/1 od 11. 02. 2020. godine, Agenciji za zaštitu životne sredine, za pokretanje postupka zaštite Park šume Gorica ali se u toku rada područje zaštite proširilo izvan granica Park šume. Navedena konstatacija će se preformulisati kao preporuka „očuvanje zaštićenog dobra“.

- **Stavka 3:** Elementi autohtone vegetacije Gorice (ne Crne Gore!) nisu *Quercus ilex*, *Cercis siliquastrum*, *Laurus nobilis*... To su vrste koje su tu donesene. Elementi autohtone flore su vrste iz trojančeve samonikle šume.

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. Biće korigovan tekst u „koristiti prvenstveno autohtone i odomaćene vrste drveća i žbunja i vrste koje su prisutne na području grada Podgorica“. Šuma na Gorici je nastala vještačkim putem i veći dio sadnog materijala je donešen, pa se ne može govoriti o autohtonoj vegetaciji isključivo na Gorici.

- **Stavka 4:** Kakvo je porijeklo „standardnih sadnica“? Voditi računa o tome da se koristi autohtoni genotipovi.

Odgovor: Misli se na školovane, rasadnički odnjegovane sadnice. Imajući u vidu da u Crnoj Gori nema organizovane proizvodnje sadnog materijala ovih vrsta u dovoljnoj količini, a neke se uopšte i ne proizvode ne može se koristiti samo autohtoni genotip.

- **Stavka 6:** „Težiti pretvaranju monokultura u mješovite šume“ sa ovim se ne bih složila, jer to put ka gubitku identiteta Park šume Gorica. Njeno obilježje su šuma primorskih borova sa elementima prirodne vegetacije, kao i šuma hrasta trojanca.
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Na str. 112, stavka 2 – Na stavku o zabrani korištenja invazivnih vrsta u pošumljavanju treba dodati i kontrolu širenja invazivnih vrsta koje su zabilježene na području Gorice.
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Na str. 113 - na listi listopadnih vrsta koje se predlažu kao sadni materijal stoji i ime vječnozelenne vrste *Quercus ilex*, dok se na listi zimzelenih nalazi listopadna *Pistacia terebinthus*.
Odgovor: Prihvata se.
- **Primjedba:** Stava sam da se prilikom odabira vrsta treba voditi računa o samo jednom kriterijumu, a to je da je vrsta autohtoni ili naturalizovani dio postojećeg šumskog fonda. Iz tog razloga izražavam neslaganje sa odabirom sledećih vrsta: *Broussonetia papyrifera* – invazivna vrsta
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** *Elaeagnus angustifolia*, *Spiraea vanhouttei*, *Chaenomeles japonica*, *Berberis thunbergii*, *Philadelphus coronarius*, *Jasminum nudiflorum*, *Hibiscus sp.*, *Prunus laurocerasus*, *Pittosporum tobira* – nisu dio autohtone ili naturalizovane flore brda Gorica.
Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Navedene vrste se koriste u pejzažnom uređenju parkovskih površina grada Podgorice, iako nisu autohtone radi se o vrstama koje su se odomaćile i potpuno odgovaraju ekološkim uslovima područja. Šuma na Gorici je nastala vještačkim putem i veći dio sadnog materijala je donešen, pa se ne može govoriti o isključivo autohtonoj vegetaciji na Gorici, osim kada se govori o prirodnom podmladku. Predložene vrste su odomaćene i potpuno integrisane u pejzaž gradskog područja Glavnog grada, pa i brda Gorica. Dalje, u Studiji je navedena obaveza da se svaka nova sadnja mora sprovoditi planski uz strogu kontrolu kvaliteta i vrste unešenog sadnog materijala i prethodno definisanje lokacija na kojima se ona može vršiti. Sve ovakve akcije moraju biti odobrene od nadležnog organa i prethodno pribavljene saglasnosti.
- **Primjedba:** *Laurus nobilis*, *Arbutus unedo*, *Myrtus communis* – autohtone vrste, ali koje ekološki ne odgovaraju ambijentu brda Gorica.
Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Navedene vrste se već nalaze na brdu Gorici, te potpuno isključivanje ovih vrsta nije prihvatljivo. Može se dodati preporuka da se sadnja ovih vrsta ograniči na određene zone uz stručni nadzor, što je i opšta preporuka koja svakako stoji u studiji, a navedena je i u odgovoru na prethodnu primjedbu.
- **Primjedba:** Prilikom odabira vrsta roda *Juniperus*, izbor se treba ograničiti na vrstu *J. oxycedrus*, koja je samonikla na ovom području.
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Str. 115, podnaslov Navodnjavanje – Izražavam neslaganje sa stavom da se „trenutne goleti“ trebaju pretvoriti u mezofilne šume i da će ta novoformirana staništa unaprijediti ekologiju Gorice. Te goleti su dragocjena staništa, čija zaštita treba biti postavljena za prioritet!!! Mezofilizacijom brdo Gorica bi izgubilo svoj identitet i biološku vrijednost zbog koje je i zavrijedila status zaštite.
Odgovor: Primjedba se prihvata.

- **Primjedba:** Str. 125, komentar na granice zone 2 – Uzimajući u obzir konzervacijski značaj stanišnih tipova 62A0 i 6220 sugerišem da se ovom zonom obuhvate i oni, a ne samo šumska staništa. U okviru šumskih staništa pored 9540 treba pomenuti i 9250.
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Str. 125 - predzadnji pasus zadnja rečenica: „ ... mediteranske šume termofilnih borova (...) koje se javljaju kao zamjena ili paraklimaks šuma crnike“ (vidjeti komentar za str. 44, pasus 1). Sugerišem i da se provjeri identifikacija vrsta borova koji su navedeni u Studiji za područje brda Gorica. Mislim da sve navedene vrste ipak ne rastu na brdu, već da su preuzete iz opšteg opisa stanišnog tipa 9540.
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Str. 126, komentar na granice III zone – Sugerišem korekciju granice ove zone, njeno sužavanje na područje Spomenika, crkve i Mediteranskog vrta, a priključivanje konzervacijski vrijednih stanišnih tipove 62A0 i 6220 u zonu II. Razlog i argumentacija: Shodno članu 31 Zakona o zaštiti prirode („Sl. list CG“, br. 54/16) u zoni III se, između ostalog, dozvoljava razvijanje naselja i prateće infrastrukture. Te aktivnosti bi neosporno narušile integritet brda i reprezentativnost konzervacijski značajnih stanišnih tipova 62A0 i 6220.
Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. U II zonu biće uvrštena NATURA 2000 staništa 62A0 i 6220, dok će se III zona se ograničiti na spomenike kulture sa njihovim zaštitnim pojasom, Mediteranski vrt, Avanturistički park sa pratećim sadržajima, objekte komunalne infrastrukture sa okruženjem, sportski teren sa okruženjem i izgrađene asfaltne staze sa pojasom u širini od 2 m od krajnjih ivica staza, sa obje strane.
- **Primjedba:** Str. 130, komentar na Dozvoljene aktivnosti u režimu II stepena zaštite - Ne smatram da sakupljanje šumskih plodova, ljekovitih biljaka i gljiva treba biti dozvoljeno. Takođe treba imati na umu da se Gorica nalazi u urbanom okruženju u kojem zbog evidentnog zagađenja, ne preporučuje sakupljanje biljake za potrebe liječenja ili ishrane.
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Str. 131, komentar na izgradnju novih infrastrukturnih objekata - Uzimajući u obzir površinu Gorice, postojeći broj puteva i staza je sasvim zadovoljavajući.
Odgovor: Pihvata se.
- **Primjedba:** Str. 131, komentar na održavanje travnatih staništa putem košenja - Precizirati na koji tip travnatih staništa se misli i na kojim tačno lokacijama? Recimo, submediteranski kameniti travnjaci tipa 62A0 se ne održavaju košenjem!
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Str. 141 - Mjerama zaštite dodati iste za stanišni tip 9250. Vezano je za pitanje staništa 9250 koji stručnjaci negiraju da se može kao takvo registrovati
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Str. 141, prvi pasus - Korigovati u skladu sa komentaram na str. 44, pasus 1.
Odgovor: Primjedba se prihvata.
- **Primjedba:** Str. 142, stavka 2 - plovila?
Odgovor: Primjedba se prihvata.

Primjedbe Agencije za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada:

- **Primjedba:** U Tabeli 12. *Jednokratni troškovi* treba promjeniti sljedeće:
 - Stavka: *Informativne table sa mapama i obavještenjima*, umjesto cijene u eurima 300,00, treba da stoji 500, 00.
 - U tabeli treba dodati stavku: „*Klupe*“, jedinica mjere 10, cijena u eurima 130,00 ukupno 1300,00, kao i dodati stavku: „*Plan upravljanja*“ ukupno 5000,00.
 - U stavki *Ukupno* konačni zbir je 12300,00 umjesto 4400,00.

Odgovor: Primjedba se prihvata.

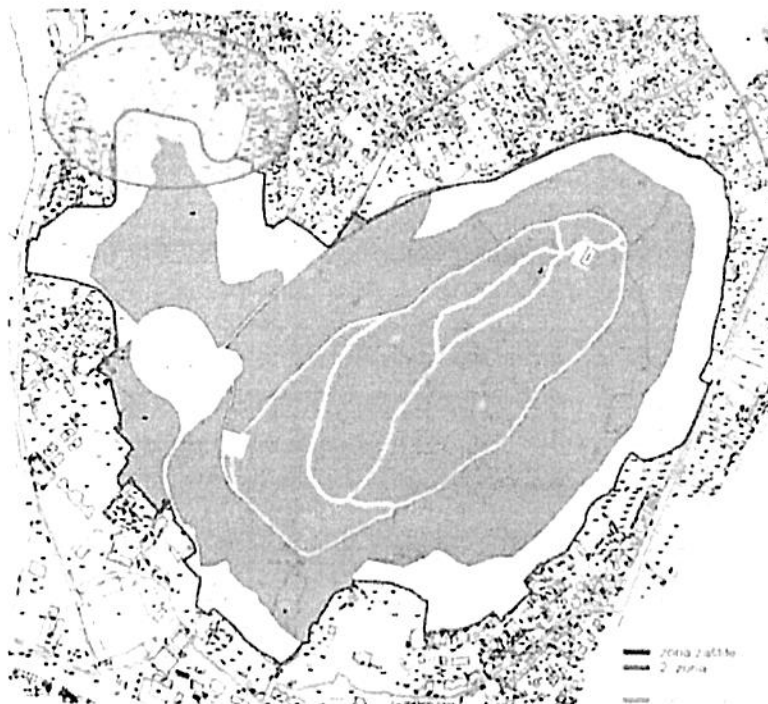
- **Primjedba:** U tabeli 13. *Godišnji troškovi* treba promjeniti sljedeće:
 - *Upravljač - rukovodilac (12 mjeseci)*: umjesto cijene 655,00, treba staviti 2154,00, a ukupno je umjesto 7860,00, treba staviti 25,848,00.
 - *Izvršioc na stručnim poslovima zaštite (12 mjeseci)* umjesto cijene 720,00 treba staviti 840,00, a ukupno 20160,00.
 - *Izvršioc na poslovima zaštite - zaštitari (12 mjeseci)* jedinica mjere umjesto 2, treba staviti 4, cijena 524,00, treba staviti 650,00 i ukupno 10480,00 treba staviti 31,200.
 - Stavku *Regijski troškovi* treba promjeniti umjesto 2000,00 treba staviti 3800,00.
 - Stavku *Ukupno* 22348,00 treba promjeniti sa 91008,00.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. S obzirom na to da je Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada Studijom prepoznata kao upravljač budućeg zaštićenog prirodnog dobra, pod navedenom stavkom biće navedeno da su pomenuti troškovi definisani godišnjim budžetom Agencije.

Primjedbe NVO „Udruženje ljubitelja Gorice i prirode“:

- **Primjedba:** Predlažemo da se zbog bioloških vrijednosti, prirodne cjelovitosti brda i pejzažnih karakteristika granica režima zaštite II i III stepena pomjeri do geografskih (prirodnih) granica brda na sljedećim lokacijama:

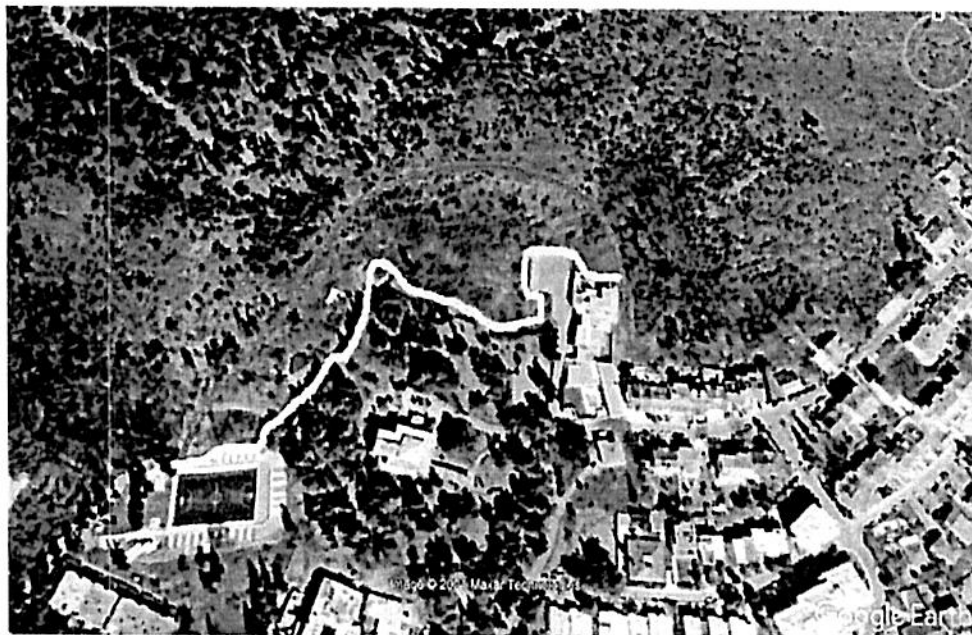
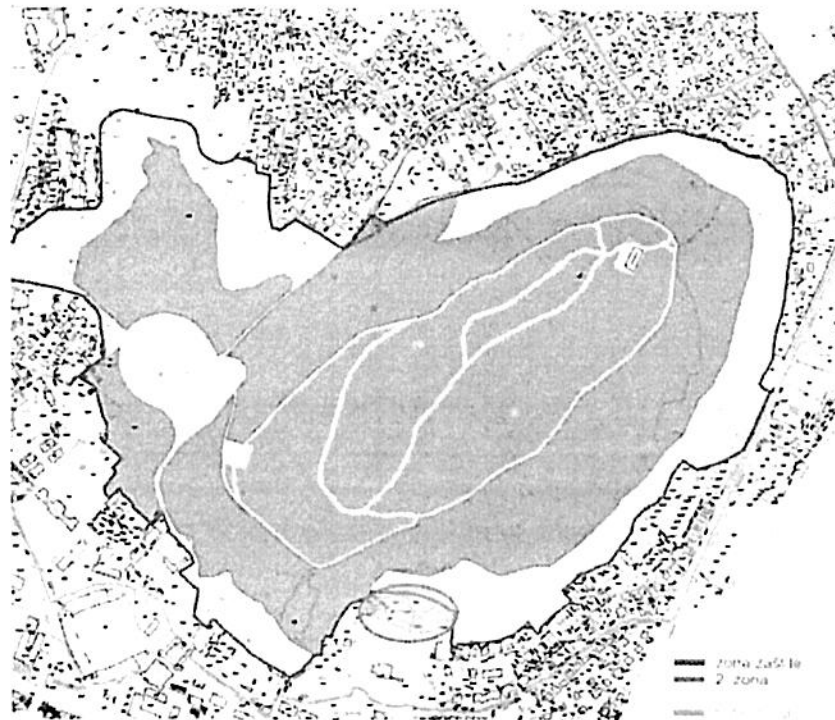
1. Sjeverozapadna (zagorička) padina

Crvena linija je granica zone zaštite predviđena Studijom
Žuta linija je prirodna (reljefna) granica brda

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. Definisanom granicom obuhvaćeni su najvrjedniji segmenti staništa biljnih i životinjskih vrsta i izvršeno je proširivanje II, strožije, zone zaštite, do spoljne granice zaštićenog područja. Napominjemo da je definisana i tzv. buffer zona odnosno zaštitni pojas, koji podrazumijeva realizaciju planom definisanih aktivnosti uz posebne mjere zaštite. Studijom su date obavezujuće smjernice da se pristupi izradi izmjena i dopuna DUP-a koji obuhvata ovo područje, odmah nakon proglašenja.

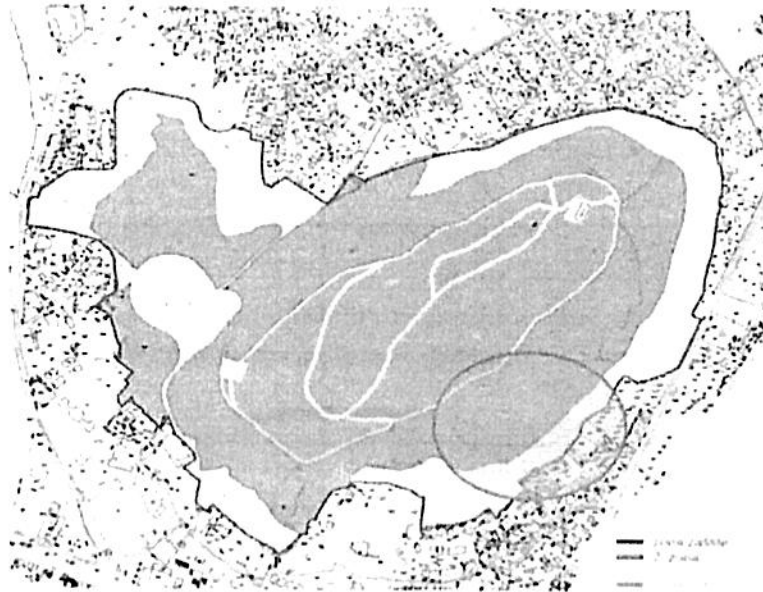
2. Pojas na padini iznad Vile Gorica i Stadiona malih sportova

Crvena linija je granica zone zaštite predviđena Studijom
Žuta linija je prirodna (reljefna) granica brda

Odgovor: Primjedba se djelimično prihvata. Zona je proširena u dijelu koji se odnosi na neizgrađeni prostor. Na ostalom dijelu se nalaze objekti koji egzistiraju na ovom prostoru decenijama i radi se o prostoru koji je, u kontinuitetu, bio pod izraženim antropogenim uticajem.

3. Istočna padina – iznad i u produžetku Atinske ulice

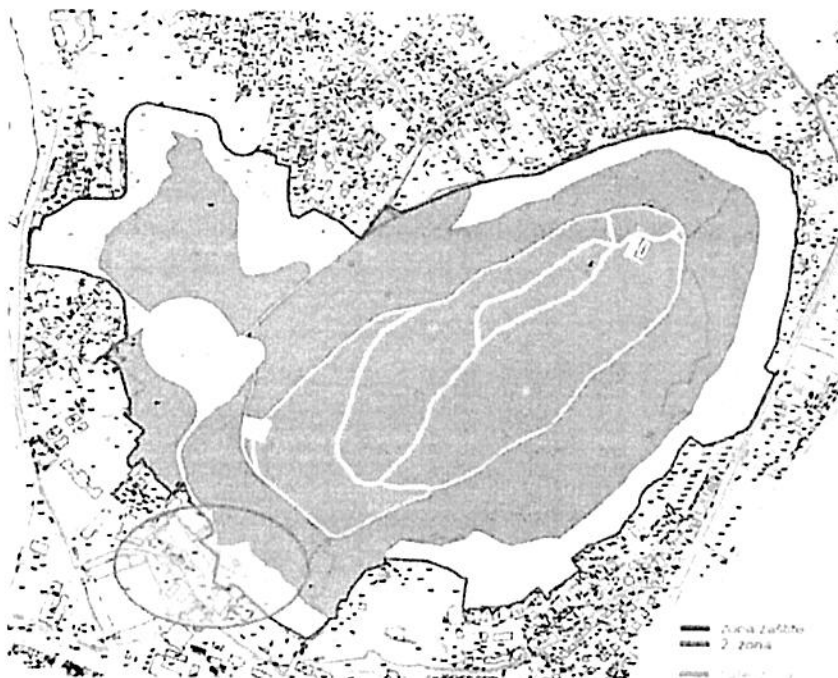

Crvena linija je granica zone zaštite predviđena Studijom

Žuta linija je prirodna (reljefna) granica brda

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Navedeni prostor nalazi se izvan granica Park šume Gorica i djelimično je izgrađen ili u izgradnji.

4. Dio južne padine – od zgrade Streljačkog saveza i iza KIC-a

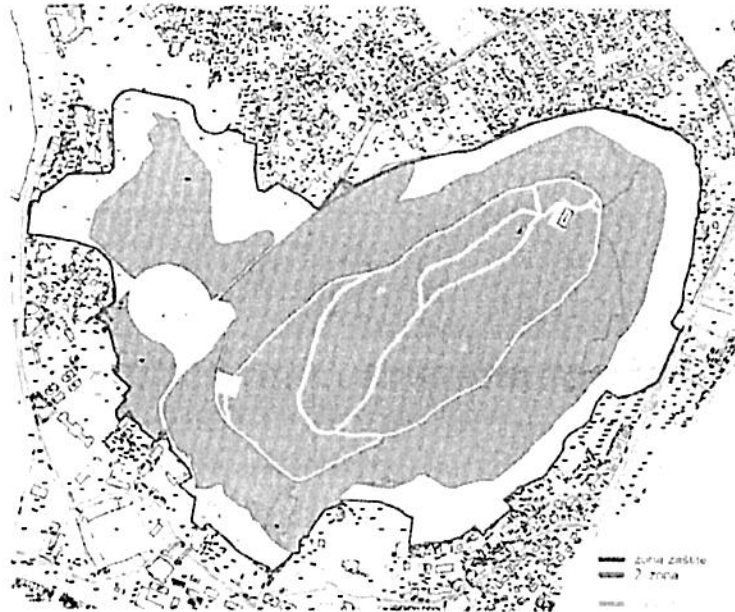

Crvena linija je granica zone zaštite predviđena Studijom
Žuta linija je prirodna (reljefna) granica brda

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Navedeni prostor se nalazi izvan zahvata Park Šume Gorica i obuhvata izgrađene strukture. Sa granicom zaštićenog dobra išlo se do linije

izgrađenih objekata, obuhvatajući najvrijednije područje sa aspekta zaštite prirodnih vrijednosti. Uvrštavanje u zaštićeno prirodno dobro izgrađenih struktura u određenoj mjeri bi obesmislio postupak zaštite, koji za cilj ima očuvanje posebno vrijednih prirodnih obilježja.

5. Jugozapadna padina

Crvena linija je granica zone zaštite predviđena Studijom
Žuta linija je prirodna (reljefna) granica brda.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Navedeni prostor se nalazi izvan zahvata Park Šume Gorica i obuhvata izgrađene strukture ili zemljišta koja su pod izraženim antropogenim uticajem (izgrađene podzide, putevi i sl.). Sa granicom zaštićenog dobra išlo se do linije izgrađenih objekata, obuhvatajući najvrijednije područje sa aspekta zaštite prirodnih vrijednosti. Uvrštavanje u zaštićeno prirodno dobro izgrađenih struktura u određenoj mjeri bi obesmislio postupak zaštite, koji za cilj ima očuvanje posebno vrijednih prirodnih obilježja.

- **Primjedba:** Takođe, predlažemo da se granica zaštićenog područja na ovoj lokaciji definiše do ul: Vaka Đurovića (zelena linija) kako bi se ostavio prostor za tzv. Zelenu kapiju Gorice.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Naime na datom lokalitetu granica je išla do linije već izgrađenih objekata koji su dozvoljeni planskom dokumentacijom, a prilikom izrade Studije zaštite mora se poštovati planska dokumentacija. Uvrštavanje u zaštićeno prirodno dobro izgrađenih struktura u određenoj mjeri bi obesmislio postupak zaštite, koji za cilj ima očuvanje posebno vrijednih prirodnih obilježja.

- **Primjedba:** Predlažemo da se u Studiji (str: 131) u režim zaštite III stepena „zabranjuju se sljedeći radovi i aktivnosti“ uvrsti:

- Zabranjuje se izgradnja stambenih objekata

Odgovor: Primjedba se prihvata

Primjedba Jelene Burić:

- **Primjedba:** Ja sam vlasnica nepokretnosti označenih kao kat.parcela 2387/1 i 2388 KO Podgorica II, koje se nalaze u zahvatu DUP -a "Nova Varoš 2", Zona A, a koje nose urbanističke oznake UP 33 i UP 51. Urbanistička parcela 33 je površine 2272,38 sa indeksom zauzetosti 0,22 i maksimalnom spratnošću P+2, dok urbanistička parcela 51 ima površinu od 1477,53 m², sa indeksom zauzetosti 0,34 i maksimalnom spratnošću P+2, na kojim parcelama je planirana gradnja objekata za porodično stanovanje.

Nacrtom Odluke o proglašenju Spomenika prirode „Park šuma Gorica“ predviđene su dvije zone zaštite i to zona zaštite II i zona zaštite III, kao i zaštitni pojas.

S obzirom na planirani doseg prednje pomenutih zona zaštite, prema Nacrtu navedene Odluke urbanističke parcele koje su u mom vlasništvu manjim dijelom zalaze u zonu zaštite II, a dominantno (dvije trećine ukupne površine urbanističkih parcela) bivaju zahvaćene granicom zone zaštite III. Predložene zone zaštite, međutim, onemogućiće izgradnju novih objekata koji su predviđeni navedenim DUP-om, budući da je u zoni zaštite drugog stepena zabranjena izgradnja trajnih i privremenih objekata, dok je u zoni zaštite trećeg stepena dozvoljena izgradnja novih infrastrukturnih objekata, rekonstrukcija i dogradnja postojećih objekata, rekonstrukcija kulturnih dobara, dozvoljeni oblici aktivnog turizma i sl.

Dakle, ovakva sadržina Nacrta Odluke o proglašenju spomenika prirode „Park šuma Gorica“ vlasniku urbanističkih parcela koji ima legitimno očekivanje da može graditi objekte prema već ustanovljenim planskim uslovima, nadovezuje se na zabranu građenja koja je propisana Odredbom člana 3a stav 1, alineja 1 DUP-a "Nova Varoš 2" („Sl. list CG - Opštinski propisi“ br.32/18), u zoni A u dijelu na UP 33 i UP 51 i stav 3 Odluke o dopuni Odluke o izradi izmjena i dopuna prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorica („Sl.list CG“ br.17/2020). Navedena zabrana građenja predviđena je da se primjenjuje do donošenja plana Generalne regulacije Crne Gore. Protiv navedene Odluke o dopuni Odluke o izradi izmjena i dopuna Prostorno

urbanističkog plana Glavnog grada Podgorica, te u cilju ocjene saglasnosti odredbe člana 3a stav 1 alineje 1 "DUP-a "Nova Varos 2, u zoni A sa Ustavom i zakonom pokrenula sam Inicijativu pred Ustavnim sudom Crne Gore za proglašenje date Odluke za neustavnu i nezakonitu, kao i Inicijativu za pokretanje postupka za ocjenu saglasnosti odredaba člana 26 stav 1, člana 26, stav 4 i člana 26 stav 5 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl.list CG”, br . 64/2017, 44/2018, 63/2018, 11/2019 i 82/2020).

Shodno članu 1. Protokola br.1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda predviđeno je da „Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava”.

Pojam "Imovina" ima autonomno značenje koje je nezavisno od formalne klasifikacije u domaćem pravu, tako da se pod ovim pojmom u smislu primjene Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, smatraju kako pokretne i nepokretne stvari, tako i potraživanja, uključujući i pravne zahtjeve za koje podnosilac može tvrditi da ima barem legitimno očekivanje koje mora biti konkretnije naravi od same nade da će biti ostvareno, tj. da će steći djelotvorno uživanje vlasničkog prava, o čemu postoji brojna sudska praksa Evropskog suda na koju ovdje ukazujemo (*Pressos Compania Naviera S.A. i drugi protiv Belgije, stav 31.; J.A. Pye (Oxford) Ltd i J.A. Pye (Oxford) Land Ltd protiv Ujedinjenog Kraljevstva [VV], stav 61, Depalle protiv Francuske [VY] stavak 62.; Anheuser-Busch Inc. protiv Portugala [VV], stavak 63.; Öneriyildiz protiv Turske [VV] stavak 124.; Broniowski protiv Poljske [VV], stavak 129.;*).

Prema čl. 6 Zakona o svojinsko pravnim odnosima, svojina je najpotpunija vlast na stvari i vlasnik ima pravo da svoju stvar drži, da je koristi i da njome raspolaže u granicama određenim zakonom (svojstva *usus, fructus i abusus*), te je svako dužan da se uzdržava od povrede prava svojine drugog lica. Kao jedna od manifestacija prava svojine u kontekstu praktikovanja ovlašćenja ovog prava jeste i pravo vlasnika da na svom zemljištu gradi određeni objekat, u skladu sa planskim dokumentom koji donose jedinice javne vlasti. U tom smislu, svaki vlasnik nepokretnosti koja je prema planskom dokumentu predviđena kao lokacija za građenje određene vrste i veličine objekta, već samim planiranjem prostora kojim je omogućeno da se na tim nepokretnostima gradi, ima određenu vrstu legitimnog očekivanja da može da svoje zemljište oplemeni tom gradnjom i tako mu uveća vrijednost. Stoga, ako određeni DUP, kao što je u konkretnom slučaju DUP-a "Nova Varos 2", predviđa gradnju izvjesnih objekata na zemljištu čiji sam ja vlasnik, onda ja kao imalac prava svojine imam legitimno očekivanje koje mi daje osnova da mogu da planiram i realizujem gradnju objekata koji su predviđeni datim DUP-om. Međutim, ukoliko bi se ustanovila zaštita prostora na način kako je to predviđeno predloženim Nacrtom odluke, direktno bi se, na najgrublji način povrijedilo i ograničilo Zakonom, Ustavom i Evropskom konvencijom zajamčeno pravo svojine, budući da bi se svelo na tzv. golu svojinu, lišenu bilo kakve mogućnosti za uživanje nepokretnosti.

S tim u vezi predlažem da donosilac Odluke razmotri i na adekvatan način ustanovi zaštitu navedenog područja „Park šuma Gorica”, bez sužavanja prava svojine koje ima vlasnik urbanističkih parcela, koji je shodno DUP-u imao mogućnost da gradi objekte porodičnog stanovanja, a ne objekte komercijalnog karaktera niti stambene objekte namijenjene tržištu, na koje objekte je predmetna zaštita i najviše fokusirana.

Konkretno, predlažem da se linija zaštite izmjesti na liniju granica DUP-a (u konkretnom slučaju DUP „Nova Varoš 2“), te u tom kontekstu, u prilogu ovog dokumenta dostavljam skicu iz Nacrta DUP-a.

Mišljenja sam da bi se na ovaj način nesmetano omogućilo vlasniku prava svojine na zemljištu i imaoću prava građenja da realizuje izgradnju porodičnih objekata, koji sigurna sam ni na koji način ne bi poremetio plan zaštite „Park šuma Gorica“, niti bi isto predstavljalo smetnju za ostvarivanje svih funkcija koje bi imalo zaštićeno područje.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Na predmetnoj lokaciji pored registrovanih značajnih vrsta gljiva, biljnih i životinjskih vrsta sa aspekta zaštite vrsta, nalazi se dio NATURA staništa 9540 i NATURA staništa 62A0 i 6220. Prilikom izrade Studije zaštite uzeta je u razmatranje trenutno važeća planska dokumentacija, kao i donijete odluke u vezi sa istom (Odluka o zabrani gradnje). U tom smislu, mjere definisane Studijom i Odlukom o proglašenju ne utiču, ni na koji način, na pravo svojine i raspolaganja na zemljištu. Kada su u pitanju vlasnički odnosi, članovima 62, 63, 64, 65, 66 i 67 Zakona o zaštiti prirode definisani su prava, obaveze i naknade vlasnika nepokretnosti.

Primjedba Rajka Božovića:

- **Primjedba:** Vlasnik sam urbanističkih parcela, koje se nalaze u zahvatu DUP-a "Nova Varoš 2", Zona A, UP 31 i UP 32. Planirani objekti na navedenim urbanističkim parcelama su maksimalne spratnosti P+2. Oba objekta su planirana za porodično stanovanje. Nacrtom Odluke o proglašenju Spomenika prirode „Park šuma Gorica“ predviđene su dvije zone zaštite - zona zaštite II i zona zaštite III i zaštitni pojas. Po Nacrtu navedene Odluke urbanističke parcele koje su u mom vlasništvu jednim dijelom pripadaju zoni zaštite III. Predložene zone zaštite onemogućavaju izgradnju novih objekata koji su predviđeni navedenim DUP-om, tj. u zoni zaštite trećeg stepena dozvoljena je izgradnja novih infrastrukturnih objekata, rekonstrukcija i dogradnja postojećih objekata, rekonstrukcija kulturnih dobara, dozvoljeni oblici aktivnog turizma i sl. Dakle, ovakav Nacrt Odluke o proglašenju spomenika prirode „Park šuma Gorica“ vlasniku urbanističkih parcela koji je imao legitimno očekivanje da može izgraditi objekte prema zadatim planskim uslovima, nadovezuje se na zabranu građenja koja je propisana Odredbom člana 3a stav 1, alineja 1 DUP-a "Nova Varoš 2" („Sl.list CG-Opštinski propisi" br.32/18) U zoni A u dijelu na UP 31 i UP 32 i stav 3 Odluke o dopuni Odluke o izradi izmjena i dopuna prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorica („Sl.list CG" br.17/2020). Navedena zabrana građenja predviđena je da se primjenjuje do donošenja plana Generalne regulacije Crne Gore. Protiv navedene Odluke o dopuni Odluke o izradi izmjena i dopuna Prostorno urbanističkog plana Glavnog grada Podgorica, te za ocjenu saglasnosti odredbe člana 3a stav 1 alineje 1 DUP-a "Nova Varoš 2", u Zoni A pokrenuo sam Inicijativu pred Ustavnim sudom Crne Gore, kao i Inicijativu za pokretanje za ocjenu saglasnosti odredaba člana 26 stav 1, člana 26, stav 4 i člana 26 stav 5 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl.list CG", br.64/2017, 44/2018, 63/ 2018, 11/2019 i 82/2020). Shodno članu 1. Protokola br. uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda predviđeno je da "Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje

imovine osim u javno interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava". Pojam "Imovina" ima autonomno značenje koje je nezavisno od formalne klasifikacije u domaćem pravu, te imovina može biti postojeća imovina ili potraživanje, uključujući pravne zahtjeve za koje podnositelj može tvrditi barem legitimno očekivanje koje mora biti konkretnije naravi od same nade da će biti ostvareno, tj. da će steći djelotvorno uživanje vlasničkog prava. U konkretnom slučaju vlasnik imovine nije samo vlasnik imovinskih prava na zemljištu, već i ima legitimna očekivanja i pravo građenja na navedenim urbanističkim parcelama shodno DUP-u. Ukoliko bi se ustanovila zaštita prostora na način kako je to predviđeno predloženim Nacrtom odluke, direktno bi se na najgrublji način povrijedilo i ograničilo Ustavom i zakonom zajamčeno pravo svojine.

S tim u vezi, predlažem da donosilac Odluke razmotri i na adekvatan način ustanovi zaštitu navedenog područja „Park šuma Gorica“ bez lišavanja prava imovine koje ima vlasnik urbanističkih parcela, koji je shodno DUP-u imao mogućnost da gradi objekte porodičnog stanovanja, a ne objekte komercijalnog karaktera niti stambene objekte namijenjene tržištu.

Predlažem da se linija zaštite izmjesti na liniju granica DUP-a (u konkretnom slučaju DUP „Nova Varoš 2“). U prilogu skica iz Nacrta DUP-a.

Na ovaj način bi se nesmetano omogućilo vlasniku prava na zemljištu i imaocu prava da realizuje izgradnju porodičnih objekata, koji siguran sam ni na koji način ne bi remetili plan zaštite „Park šuma Gorica“ niti bi predstavljali smetnju za ostvarivanje svih funkcija koje bi imalo zaštićeno područje.

Odgovor: Primjedba se ne prihvata. Na predmetnoj lokaciji pored registrovanih značajnih vrsta gljiva, biljnih i životinjskih vrsta sa aspekta zaštite vrsta, nalazi se dio NATURA staništa 9540 i NATURA staništa 62A0 i 6220. Prilikom izrade Studije zaštite uzeta je u razmatranje trenutno važeća planska dokumentacija, kao i donijete odluke u vezi sa istom (Odluka o zabrani gradnje). U tom smislu, mjere definisane Studijom i Odlukom o proglašenju ne utiču, ni na koji način, na pravo svojine i raspolaganja na zemljištu. Kada su u pitanju vlasnički odnosi, članovima 62, 63, 64, 65, 66 i 67 Zakona o zaštiti prirode definisani su prava, obaveze i naknade vlasnika nepokretnosti.

Obradila:

Sonja Kralj, dipl.biol., koordinator izrade Studije

Sonja Kralj

Branka Knežević

Branka Knežević, dipl. biol.
POMOĆNIK SEKRETARA